

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 4.5.2011
COM(2011) 248 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Ανακοίνωση για τη μετανάστευση

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	Εισαγωγή.....	2
2.	Διέλευση των συνόρων	4
2.1.	Αντιμετωπίζοντας την κρίση: τα βραχυπρόθεσμα μέτρα	4
2.2.	Έλεγχοι στα εξωτερικά σύνορα	6
2.3.	Διακυβέρνηση Σένγκεν	7
2.4.	Πρόληψη παράνομης μετανάστευσης.....	8
3.	Κινητικότητα και ζωή σε έναν χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα.....	10
3.1.	Οργανωμένη κινητικότητα.....	10
3.2.	Μια συνεκτική πολιτική για την κινητικότητα για υπηκόους τρίτων χωρών, περιλαμβανομένων των θεωρήσεων	11
3.3.	Μια ορθά διαχειριζόμενη νόμιμη μετανάστευση.....	12
3.4.	Οικοδόμηση μιας κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς με την ένταξη των μεταναστών..	14
4.	Παροχή διεθνούς προστασίας στα άτομα που την έχουν ανάγκη.....	14
5.	Η μετανάστευση στις εξωτερικές σχέσεις – πέραν της κρίσης.....	16
5.1.	Παγκόσμια προσέγγιση της μετανάστευσης.....	16
5.2.	Πέραν της κρίσης: εταιρική σχέση της ΕΕ και της Νοτίου Μεσογείου	17
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1	19
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2	23

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα γεγονότα στη Νότια Μεσόγειο προσφέρουν ελπίδα για καλύτερη ζωή σε εκατομμύρια ανθρώπους στους γειτονικούς μας λαούς, καθώς και για μεγαλύτερο σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα, πλουραλισμό, το κράτος δικαίου και την κοινωνική δικαιοσύνη. Όπως συχνά συμβαίνει στις δημοκρατικές εξεγέρσεις, μπορούν επίσης να έχουν ως συνέπεια, βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα, ταραχή και αβεβαιότητα. Η πολιτική αστάθεια και οι στρατιωτικές συγκρούσεις οδήγησαν στην απώλεια ανθρώπινων ζωών και στη μετακίνηση εκατοντάδων χιλιάδων ανθρώπων, όχι μόνον από τις χώρες που συνδέονται άμεσα με τις αλλαγές, όπως η Τυνησία και η Λιβύη, αλλά επίσης από άλλες χώρες.

Τα πρόσφατα ιστορικής διάστασης γεγονότα στη Νότια Μεσόγειο επιβεβαίωσαν την ανάγκη για ισχυρή και κοινή πολιτική της ΕΕ στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου. Σήμερα επιβάλλεται περισσότερο από ποτέ η επίτευξη ουσιαστικής προόδου στη νομοθεσία, στην επιχειρησιακή συνεργασία και στις σχέσεις μας με τρίτες χώρες. Στόχος της παρούσας ανακοίνωσης είναι να τεθούν οι πρόσφατες και μελλοντικές προτάσεις πολιτικής σε ένα πλαίσιο που θα λαμβάνει υπόψη όλες τις σχετικές πλευρές και θα επιτρέπει στην ΕΕ και στα κράτη μέλη της να διαχειριστούν το άσυλο, τη μετανάστευση και την κινητικότητα των υπηκόων τρίτων χωρών σε ένα ασφαλές περιβάλλον.

Ορισμένα κράτη μέλη, όπως η Ιταλία, η Μάλτα, η Ελλάδα και η Κύπρος εκτίθενται αμεσότερα στις μαζικές αφίξεις παράνομων μεταναστών και, σε περιορισμένο βαθμό, ατόμων που χρειάζονται διεθνή προστασία. Αυτό δεν είναι μόνο εθνικό πρόβλημα, αλλά χρειάζεται επίσης αντιμετώπιση σε επίπεδο ΕΕ και απαιτεί πραγματική αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών.

Η ΕΕ πρέπει να εξασφαλίζει γρήγορη συνδρομή σε όλα τα πρόσωπα που έχουν ανάγκη – όπως έγινε ιδίως στα σύνορα Τυνησίας-Λιβύης – και να αποτελεί καταφύγιο για όσους χρειάζονται διεθνή προστασία. Ενώ η ΕΕ πρέπει να διατηρήσει και να παγιώσει την παράδοσή της χορήγησης ασύλου και προστασίας, θα πρέπει επίσης να προβλέψει τα κατάλληλα μέσα για την αποτροπή μεγάλου αριθμού οικονομικών μεταναστών που διέρχονται παράνομα τα σύνορα. Για την επίτευξη των στόχων αυτών, η αποτελεσματική διαχείριση των συνόρων της ΕΕ αποτελεί προϋπόθεση αξιοπιστίας εντός και εκτός της Ένωσης.

Οι συνεχείς εξελίξεις στις νότιες γειτονικές μας χώρες απαιτούν γρήγορες απαντήσεις. Με βάση τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 11^{ης} και 25^{ης} Μαρτίου, το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 5ης Απριλίου¹, και την κοινή ανακοίνωση της Επιτροπής και της ύπατης εκπροσώπου της Ένωσης της 8^{ης} Μαρτίου, η Επιτροπή θα παρουσιάσει στις 24 Μαΐου ένα πακέτο προτάσεων σχετικά με την προσέγγιση της ΕΕ στον τομέα της μετανάστευσης, της κινητικότητας και της ασφάλειας με τις χώρες της Νότιας Μεσογείου.

Πάντως, η ανάγκη να αντιμετωπιστεί αυτή η προκλητική και εξελισσόμενη κατάσταση δεν θα πρέπει να οδηγήσει σε μια βραχυπρόθεσμη προσέγγιση, περιορισμένη σε συνοριακό έλεγχο χωρίς να λαμβάνει υπόψη τα μακροχρόνια ζητήματα. Ο διάλογος και η συνεργασία με χώρες προέλευσης και διέλευσης των μεταναστών αυτών είναι βασικής σημασίας. Μια τέτοια

¹ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 5ης Απριλίου 2011 σχετικά με μεταναστευτικά ρεύματα που οφείλονται στην αστάθεια: πεδίο εφαρμογής και ρόλος της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ ([2010/2269\(INI\)](#))

συνεργασία πρέπει να βασιστεί στην ασφάλεια και τη χρηστή διακυβέρνηση για τη θέσπιση αμοιβαία επωφελών πολιτικών στον τομέα της νόμιμης μετανάστευσης. Συνεπάγεται επίσης την ενίσχυση της οικονομικής συνεργασίας για τη βελτίωση των συνθηκών ανάπτυξης και απασχόλησης στις χώρες προέλευσης, για την αντιμετώπιση των λόγων της παράνομης μετανάστευσης. Η συνεργασία αυτή θα μπορούσε επίσης να βασιστεί στην αρχή της πολλαπλής συμμόρφωσης που εφαρμόζεται σε θέματα μετανάστευσης ώστε να ενθαρρυνθεί η πραγματική δέσμευση των εταίρων μας για την πρόληψη παράνομων μεταναστευτικών ροών, με την αποτελεσματική διαχείριση των συνόρων τους και τη συνεργασία για την επιστροφή και την επανεισδοχή των παράνομων μεταναστών.

Μια ολοκληρωμένη μεταναστευτική πολιτική βασισμένη σε κοινές διαδικασίες εισδοχής που αντιμετωπίζουν ορθά τους υπηκόους τρίτων για μη υπηκόους της ΕΕ χωρών, θα συμβάλει επιπλέον στη μελλοντική ευημερία της ΕΕ. Όπως υπογραμμίστηκε στη στρατηγική της ΕΕ για το 2020, μια από τις πλέον πιεστικές οικονομικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρώπη είναι η ανάγκη εξεύρεσης λύσεων στη δημογραφική μείωση του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας σε συνδυασμό με την έλλειψη δεξιοτήτων σε ορισμένους τομείς. Για να παραμείνει ανταγωνιστική και να μπορέσει να διατηρήσει το κοινωνικό της πρότυπο με βιώσιμο τρόπο, η Ευρώπη πρέπει να θεσπίσει μέτρα για τη βελτίωση των ποσοστών απασχόλησης των κατοίκων της ΕΕ, ενώ συγχρόνως πρέπει να προβεί σε συγκεκριμένα διαβήματα για την αντιμετώπιση των μελλοντικών της αναγκών σε εργατικό δυναμικό, με στοχευμένη εισροή μεταναστών υπηκόων από τρίτες χώρες.

Η ΕΕ θα πρέπει επίσης να εξασφαλίσει τη θέσπιση ασφαλών και αποτελεσματικών διαδικασιών χορήγησης ασύλου για άτομα που χρειάζονται προστασία. Εξήντα χρόνια μετά την υπογραφή της σύμβασης της Γενεύης για το καθεστώς των προσφύγων, είναι καιρός για την ΕΕ να επιβεβαιώσει τη δέσμευσή της να προσφέρει προστασία σε οποιονδήποτε διωκόμενο πολίτη τρίτης χώρας ή άπατρη εισέρχεται στο έδαφός της. Έως το 2012 πρέπει να ολοκληρωθεί το κοινό σύστημα ευρωπαϊκού ασύλου, που προσφέρει υψηλό επίπεδο προστασίας και μείωση των διαφορών μεταξύ των συστημάτων χορήγησης ασύλου των κρατών μελών, όπως συμφωνήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Τα ζητήματα μετανάστευσης έχουν όλο και μεγαλύτερες πολιτικές επιπτώσεις στην ΕΕ. Τον Οκτώβριο του 2008, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέδωσε το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο για να δώσει ώθηση στην ανάπτυξη μιας κοινής πολιτικής ΕΕ με πέντε δεσμεύσεις: οργάνωση της νόμιμης μετανάστευσης, καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης, ενίσχυση των εξωτερικών συνόρων, σύσταση ενός συστήματος ασύλου ΕΕ και δημιουργία μιας παγκόσμιας σύμπραξης για τη μετανάστευση και την ανάπτυξη. Η βασική της παραδοχή παραμένει αξιόπιστη και θα συνεχίσει να κατευθύνει τη δράση μας: ενώ η κακή διαχείριση της μετανάστευσης μπορεί να επηρεάσει την κοινωνική συνοχή και την εμπιστοσύνη των πολιτών στον τομέα της ελεύθερης διακίνησης χωρίς εσωτερικά σύνορα, η καλή διαχείρισή της μπορεί να είναι θετική για την ΕΕ. Οι δεσμεύσεις αυτές επανετάχθηκαν με λεπτομερέστερο τρόπο στο πρόγραμμα της Στοκχόλμης που θεσπίστηκε από το Συμβούλιο τον Δεκέμβριο του 2009 και την έναρξη ισχύος της συνθήκης της Λισαβόνας, που εξασφάλισε ένα σταθερό, ολοκληρωμένο και πιο υπεύθυνο νομικό πλαίσιο για την ανάπτυξη της μεταναστευτικής πολιτικής της ΕΕ, ιδίως με μεγαλύτερη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στη διαδικασία λήψεως αποφάσεων.

2. ΔΙΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ

2.1. Αντιμετωπίζοντας την κρίση: τα βραχυπρόθεσμα μέτρα

Από την αρχή του έτους, σημειώθηκε μαζική μετακίνηση πληθυσμών από ορισμένες χώρες της Βόρειας Αφρικής και ειδικότερα από τη Λιβύη. Σύμφωνα με τις πλέον πρόσφατες εκτιμήσεις, πάνω από 650.000 άτομα έφυγαν από τη Λιβύη για να αποφύγουν την εκεί βία. Τα άτομα αυτά φιλοξενήθηκαν στις γειτονικές χώρες και κατά κύριο στην Τυνησία και την Αίγυπτο, και πολλοί επέτυχαν, ή δέχθηκαν βοήθεια για την επιστροφή στις αντίστοιχες χώρες τους. Αυτή η προσπάθεια υποδοχής και επαναπατρισμού έγινε με μαζική κινητοποίηση πόρων από τις χώρες υποδοχής, την ΕΕ, ΜΚΟ και τη διεθνή κοινότητα. Μέσω της ανθρωπιστικής της χρηματοδότησης και της παροχής μεταφορικών μέσων, η ΕΕ συνέβαλε στον επαναπατρισμό περίπου 50.000 υπηκόων τρίτων χωρών.

Χιλιάδες από τους ανθρώπους αυτούς προσπάθησαν πρόσφατα να εισέλθουν στην ΕΕ, επιβαρύνοντας όλο και περισσότερο τα συστήματα προστασίας και υποδοχής ορισμένων από τα κράτη μέλη μας. Πάνω από 20.000 μετανάστες, κυρίως από την Τυνησία και σε μικρότερο βαθμό από άλλες αφρικανικές χώρες, κατάφεραν να εισέλθουν παράνομα στην Ένωση, φθάνοντας στις ακτές της Ιταλίας (οι περισσότεροι στη νήσο Lampedusa) και της Μάλτας, χώρες που υφίστανται μεγάλη μεταναστευτική πίεση. Οι περισσότεροι από αυτούς είναι οικονομικοί μετανάστες και θα πρέπει να επιστρέψουν στις χώρες προέλευσής τους. Πέραν των εκτοπισθέντων πληθυσμών και των μεταναστών, σημαντικός αριθμός προσφύγων διαφόρων εθνικοτήτων, περιλαμβανομένων Σομαλών, Ερυθραίων και Σουδανών, έφυγαν από τη Λιβύη, και ορισμένοι από αυτούς κατάφεραν να φθάσουν στην Ιταλία και τη Μάλτα. Αυτά τα σημαντικά ρεύματα, στα οποία περιλαμβάνονται ασυνόδευτοι ανήλικοι που απαιτούν ειδικά μέτρα υποδοχής για παιδιά, επιβαρύνουν ακόμα περισσότερο τα συστήματα υγείας των πιο άμεσα ενδιαφερομένων κρατών μελών, προκειμένου να παρέχουν ιατρική περίθαλψη σε ασθενείς μετανάστες και να εξασφαλίσουν κατάλληλη ιατρική διάγνωση και πρόληψη.

Είναι σημαντικό το να κάνουμε διάκριση μεταξύ παράνομων μεταναστών (οικονομικοί μετανάστες που προσπαθούν να διέλθουν παράνομα τα σύνορα της ΕΕ), των προσφύγων ή προσώπων που μπορούν να ζητήσουν άσυλο, και των προσώπων που έχουν μετακινηθεί προσωρινά (όπως οι αλλοδαποί εργαζόμενοι στη Λιβύη που έφυγαν λόγω των ένοπλων συγκρούσεων και επιθυμούν να μετακινηθούν προς τις χώρες προέλευσής τους). Το νομικό καθεστώς για τους ανθρώπους αυτούς, καθώς και η βοήθεια που μπορεί να τους προσφέρει η ΕΕ, διαφέρει.

Η ΕΕ γρήγορα και προνοητικά ανταποκρίθηκε σε όλες αυτές τις προκλήσεις. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη κινητοποίησαν πόρους για τη διαχείριση της ανθρωπιστικής βοήθειας έκτακτης ανάγκης που προκλήθηκε από την αιφνίδια εισροή προσφύγων και εκτοπισθέντων στις γειτονικές της Λιβύης χώρες. Η στήριξη αυτή μπόρεσε να προσφέρει έκτακτο κάλυμμα σε πρόσφυγες και εκτοπισθέντες, να αντιμετωπίσει τις βασικές τους ανάγκες και να τους συνδράμει για την επιστροφή τους στις χώρες προέλευσής τους. Έτσι, η συνολική συνεισφορά της ΕΕ ανήλθε σε 100 εκατ. ευρώ σε ανθρωπιστική βοήθεια, σχεδόν το ήμισυ της οποίας - 48,8 εκατ. ευρώ - προήλθε από την Επιτροπή. Επίσης, κινητοποιήθηκε ο μηχανισμός πολιτικής προστασίας της ΕΕ για τη διευκόλυνση του επαναπατρισμού υπηκόων τόσο της ΕΕ όσο και τρίτων χωρών. Για το σκοπό αυτό, 15 κράτη μέλη παρείχαν μεταφορικά μέσα, με τον συντονισμό του κέντρου παρακολούθησης και πληροφοριών της Επιτροπής. Είναι σαφές ότι η συλλογική αυτή προσπάθεια πρέπει να συνεχιστεί. Για να ανταποκριθεί στην έναρξη παράνομων και μικτών μεταναστευτικών ροών μέσω της Μεσογείου, ο FRONTEX ξεκίνησε την κοινή δράση Joint Operation EPN Hermes Extension 2011, για να

βοηθήσει τα πλωτά περιπολικά μέσα στα οποία επιβιβάζονται μετανάστες και πρόσφυγες. Η EUROPOL έστειλε στην Ιταλία μια ομάδα εμπειρογνομόνων για να βοηθήσει τις αρχές επιβολής του νόμου να εντοπίσουν πιθανούς εγκληματίες μεταξύ των παράνομων μεταναστών που εισήλθαν στο ιταλικό έδαφος.

Τα κράτη μέλη που είναι περισσότερο εκτεθειμένα στις αυξανόμενες ροές προσφύγων και παράνομων μεταναστών βοηθήθηκαν για τις οικονομικές επιπτώσεις της μετακίνησης. Για το σκοπό αυτό εκταμιεύτηκαν περίπου 25 εκατ. ευρώ από το Ταμείο Εξωτερικών Συνόρων της ΕΕ και το Ευρωπαϊκό Ταμείο για τους Πρόσφυγες.

Πάντως, ενώ η τρέχουσα κρίση επιβεβαιώνει την ανάγκη **αυξημένης αλληλεγγύης** σε ευρωπαϊκό επίπεδο και μια καλύτερη κατανομή ευθυνών, πρέπει να αναγνωριστεί ότι η ΕΕ δεν είναι πλήρως προετοιμασμένη για να βοηθήσει τα κράτη μέλη που εκτίθενται περισσότερο σε μαζικές μεταναστευτικές κινήσεις.

Οι διαθέσιμοι κοινοτικοί πόροι βάσει του γενικού προγράμματος «Αλληλεγγύη και διαχείριση των μεταναστευτικών ροών»² δεν είναι σε θέση να ανταποκριθούν σε όλα τα αιτήματα συνδρομής. Πρώτον, οι πόροι αυτοί δεν μπορούν να κινητοποιηθούν εύκολα· έχουν σχεδιαστεί για παρέμβαση σε σταθερή κατάσταση και όχι για διαχείριση έκτακτων αναγκών και κρίσεων. Δεύτερον, το μέγεθος των προβλημάτων υπερβαίνει κατά πολύ τις υπάρχουσες διευκολύνσεις.

Στο επόμενο πολυετές χρηματοδοτικό πλαίσιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή θα πρέπει να εκφράσουν την εμπειρία τους από την τρέχουσα κρίση. Για να είναι σε θέση η ΕΕ να αντιδρά γρήγορα και αποτελεσματικά στην περίπτωση απρόβλεπτων γεγονότων ή έκτακτων αναγκών, οι χρηματοδοτήσεις της ΕΕ στον τομέα των εσωτερικών υποθέσεων θα πρέπει να προσαρμοστούν κατά τρόπο ώστε να κινητοποιούνται ταχύτερα και με μεγαλύτερη ευελιξία, περιλαμβανομένων των χρηματοδοτήσεων σε τρίτες χώρες. Επίσης, στο πλαίσιο της τρέχουσας αναθεώρησης του δημοσιονομικού κανονισμού της ΕΕ, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο οφείλουν να υποστηρίξουν την πρόταση της Επιτροπής για τη δημιουργία από την ΕΕ των δικών της **κοινών ταμείων αρωγής**, που θα είναι σε θέση να συγκεντρώνουν συνεισφορές χορηγών, ιδίως σε συνθήκες κρίσης και μετά από κρίση. Καταρχήν, υπάρχουν άλλες μορφές αλληλεγγύης για την αντιμετώπιση των δραματικών γεγονότων που λαμβάνουν χώρα στην περιοχή. Βάσει της κτηθείσας εμπειρίας από το ισχύον πιλοτικό πρόγραμμα για την **επανεγκατάσταση** από τη Μάλτα, η Επιτροπή θα στηρίξει την επέκταση του προγράμματος αυτού ενόψει της τρέχουσας ροής μεταναστών που αναζητούν εκεί διεθνή προστασία, σε στενή συνεργασία με την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες και τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης. Πάντως, τα διαθέσιμα αυτή τη στιγμή μέσα δεν επαρκούν για την πλήρωση όλων των αναγκών και την παροχή μιας ολοκληρωμένης ανταπόκρισης. Μπορούν μόνο να πραγματοποιηθούν «ad hoc», και εξαρτώνται πλήρως από τη βούληση των κρατών μελλών να προσφέρουν εθελοντική συνδρομή – σε οποιαδήποτε μορφή – σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Αυτό αντίθετα εκθέτει την ΕΕ σε επικρίσεις και κινδυνεύει να υπονομεύσει την εμπιστοσύνη των πολιτών στην ΕΕ.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί στενά τη συνεχώς εξελισσόμενη κατάσταση και ενδέχεται να αποφασίσει, εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις, να ενεργοποιήσει

² Το γενικό πρόγραμμα περιλαμβάνει τέσσερα ταμεία που αφορούν το πλαίσιο αυτό, το Ταμείο Εξωτερικών Συνόρων, το Ταμείο Επιστροφής, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων και το Ταμείο Ένταξης.

την οδηγία προσωρινής προστασίας³ για την παροχή άμεσης και προσωρινής προστασίας σε εκτοπισθέντες από τρίτες χώρες, οι οποίοι δεν μπορούν να επιστρέψουν στη χώρα προέλευσής τους.

Η Επιτροπή θα προβεί σε περαιτέρω προτάσεις κατά τη διάρκεια του 2011 για την παροχή αλληλεγγύης, βάσει μιας σφαιρικής προσέγγισης, καθώς και για τους τρόπους χορήγησης συγκεκριμένης συνδρομής. Αυτή τη στιγμή εξετάζονται διαφορετικές προσεγγίσεις, ενόψει της ανάπτυξης εναλλακτικών λύσεων που θα επιτρέψουν την ανταπόκριση σε επείγουσες ανάγκες με ταχύτερους ρυθμούς και πιο συγκροτημένο τρόπο. Η πρωτοβουλία αυτή θα βασιστεί στην κατάλληλη νομική βάση που προσφέρει η συνθήκη της Λισαβόνας, όπως τα άρθρα 80 και 78 παράγραφος 3, και θα βασιστεί στην εμπειρία από την κατάσταση στην Ελλάδα, ιδίως στα χερσαία σύνορα μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, καθώς και την κρίση στη Νότια Μεσόγειο· θα περιλαμβάνει τη δυνατότητα λήψης μέτρων «ad hoc» στην περίπτωση ειδικής έκτακτης πίεσης σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη, καθώς και πιο συγκροτημένα μέσα για την εξασφάλιση της αλληλεγγύης, τόσο από οικονομική άποψη όσο και στη μορφή πρακτικής συνεργασίας και τεχνικής συνδρομής (π.χ. μέσω FRONTEX, EASO, κοινών επιχειρήσεων).

Τέλος, ως σημαντική χειρονομία αλληλεγγύης προς τις χώρες της Βόρειας Αφρικής (ειδικότερα την Τυνησία) που αυτή τη στιγμή φιλοξενούν μεγάλο αριθμό προσώπων που χρειάζονται διεθνή προστασία, τα οποία δεν μπορούν να επιστρέψουν στις χώρες προέλευσής τους και για να διατηρηθεί ένας «χώρος προστασίας» στις χώρες αυτές, είναι σημαντικό για τα κράτη μέλη της ΕΕ να δεχθούν την επανεγκατάσταση ορισμένων από τα πρόσωπα αυτά.

2.2. Έλεγχοι στα εξωτερικά σύνορα

Η ύπαρξη αποτελεσματικών και αξιόπιστων εξωτερικών συνόρων είναι βασικής σημασίας. Η ΕΕ πρέπει να είναι σε θέση να διαχειρίζεται τις ροές προσώπων που επιθυμούν να ταξιδέψουν για μικρό χρονικό διάστημα ή να μεταναστεύσουν νόμιμα στην ΕΕ, ενώ συγχρόνως να εμποδίζει την είσοδο εκείνων που δεν δικαιούνται να εισέλθουν. Ο συνοριακός έλεγχος συμβάλλει επίσης σε μεγάλο βαθμό στην καταπολέμηση του εγκλήματος, όπως εξηγήθηκε στη στρατηγική εσωτερικής ασφάλειας που υποβλήθηκε από την Επιτροπή το 2010⁴. Κατά συνέπεια, ο διττός στόχος της Επιτροπής πρέπει να είναι η διατήρηση υψηλών επιπέδων ασφάλειας, κάνοντας συγχρόνως απλούστερη τη διέλευση των συνόρων για εκείνους που δικαιούνται την είσοδο, με πλήρη τήρηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους.

Μια από τις βασικές λειτουργίες ενός κράτους ή μιας περιοχής χωρίς εσωτερικά σύνορα είναι ο έλεγχος πρόσβασης στο έδαφός του. Στο χώρο Σένγκεν, κάθε συμμετέχον κράτος είναι συνυπεύθυνο για την άσκηση της λειτουργίας αυτής με αξιόπιστο τρόπο. Κάθε κράτος μέλος διαχειρίζεται τα εξωτερικά του σύνορα, όχι μόνον για να ελέγχει την πρόσβαση στο δικό του έδαφος αλλά επίσης για να ελέγχει την πρόσβαση στον χώρο Σένγκεν ως σύνολο· κατά συνέπεια, ενεργεί προς το συμφέρον των άλλων κρατών μελών και εκτελεί μια υπηρεσία εξ ονόματος της ΕΕ. Επίσης, η κατάσταση σε εκείνα τα κράτη που αντιμετωπίζουν υψηλή πίεση στα εξωτερικά τους σύνορα πρέπει να αναγνωριστεί και να αντιμετωπιστεί με πλήρη τήρηση της αρχής της αλληλεγγύης.

Ο έλεγχος στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ πρέπει να βελτιώνεται συνεχώς ώστε να ανταποκρίνεται στις νέες προκλήσεις στον τομέα της μετανάστευσης και της ασφάλειας. Τα

³ Οδηγία του Συμβουλίου 2001/51/ΕΕ της 20^{ης} Ιουλίου 2001.

⁴ COM (2010) 673 της 22.11.2010.

πρόσφατα γεγονότα απέδειξαν πόσο γρήγορα ένα τμήμα των εξωτερικών συνόρων που θεωρείται χαμηλού κινδύνου μπορεί να υποστεί κρίσιμη μεταναστευτική πίεση. Το οργανωμένο έγκλημα είναι υπεύθυνο για την εμπορία ανθρώπων ή τη διευκόλυνση της παράνομης μετανάστευσης και συνεχώς προσαρμόζει τις μεθόδους του και τους δρόμους διέλευσης. Συγχρόνως, η γενική τάση είναι η αύξηση των ταξιδιωτικών ροών και η απαίτηση ταχύτερης και ευκολότερης διέλευσης των συνόρων.

Η αδυναμία σε ορισμένα τμήματα των εξωτερικών συνόρων υπονομεύει την αξιοπιστία της ικανότητας της Ένωσης για έλεγχο πρόσβασης στο έδαφός της, καθώς και την αμοιβαία εμπιστοσύνη. Υπάρχει ήδη μια κοινή δέσμη κανόνων αλλά είναι επίσης αναγκαίο να αναπτυχθεί περαιτέρω μια κοινή νοοτροπία μεταξύ των εθνικών αρχών. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα θεσπίσει τον Μάιο μια τροποποιημένη έκδοση του εγχειριδίου SIRENE και τον Ιούνιο θα ενημερώσει το κοινό πρακτικό εγχειρίδιο για τους συνοριοφύλακες. Επιπλέον, θα πρέπει να εξεταστεί η σκοπιμότητα της δημιουργίας ενός ευρωπαϊκού συστήματος συνοριοφυλάκων. Αυτό δεν θα απαιτούσε υποχρεωτικά τη θέσπιση μιας κεντρικής ευρωπαϊκής διοίκησης, αλλά τη δημιουργία μιας κουλτούρας κοινών ικανοτήτων και προτύπων, που θα υποστηρίζονται από πρακτική συνεργασία.

Αντίστοιχα, είναι αναγκαίο να θεσπιστεί μια προσέγγιση βασιζόμενη στην ανάλυση του κινδύνου, και να εξασφαλιστεί η ευρύτερη χρήση σύγχρονης τεχνολογίας τόσο στα χερσαία όσο και στα θαλάσσια σύνορα. Πρέπει να βελτιωθεί η καθημερινή συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών· θα πρέπει να ανταλλάσσονται άμεσα οι επιχειρησιακές πληροφορίες για οποιοδήποτε γεγονός στα εξωτερικά σύνορα μεταξύ των ομόρων κρατών μελών. Αυτός είναι ο στόχος του Ευρωπαϊκού Συστήματος Επιτήρησης των Συνόρων (**EUROSUR**), το οποίο αναπτύσσεται σταδιακά από το 2008. Η Επιτροπή θα υποβάλει κατά τη διάρκεια του 2011 νομοθετική πρόταση που θα επιτρέπει στις αρχές των κρατών μελών να διεξάγουν δραστηριότητες εποπτείας των συνόρων για να μοιράζονται επιχειρησιακές πληροφορίες και να συνεργάζονται μεταξύ τους και με τον FRONTEX.

Ο ρόλος του FRONTEX είναι βασικής σημασίας για τη διοχέτευση πόρων σε σημεία όπου τα σύνορα βρίσκονται υπό πίεση, όπως απέδειξε η – πρωτοφανής - ανάπτυξη ομάδων ταχείας επέμβασης στα ελληνοτουρκικά χερσαία σύνορα το 2010 και η ανάπτυξη της κοινής ναυτικής δράσης HERMES προς υποστήριξη της Ιταλίας το 2011. **Το νομικό πλαίσιο FRONTEX** απαιτεί ενημέρωση ώστε να μπορέσει να αποκτήσει μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα όσον αφορά την επιχειρησιακή του ικανότητα να ασκεί δραστηριότητα στα εξωτερικά σύνορα. Η Επιτροπή πρότεινε τις αναγκαίες αλλαγές τον Φεβρουάριο του παρελθόντος έτους⁵ και αυτή τη στιγμή είναι επείγον, ιδίως βάσει των πρόσφατων γεγονότων, να εγκρίνουν το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο την πρόταση αυτή πριν από τα τέλη του τρέχοντος εξαμήνου, όπως ζήτησε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

2.3. Διακυβέρνηση Σένγκεν

Η δημιουργία του χώρου Σένγκεν αποτελεί ένα από τα πλέον απτά, δημοφιλή και επιτυχή επιτεύγματα της ΕΕ. Για τη διαφύλαξη του επιτεύγματος αυτού και την προετοιμασία της συνεχούς του εξέλιξης, πρέπει να προβλεφθούν περαιτέρω διαβήματα για την ενίσχυση των εξωτερικών συνόρων, όπως υπογραμμίστηκε παραπάνω. Επιπλέον, απαιτείται ένα σαφές σύστημα **διακυβέρνησης Σένγκεν**. Αυτή τη στιγμή η Ένωση εξακολουθεί να βασίζεται σε ένα διακυβερνητικό σύστημα αξιολογήσεων ομοτίμων που εξασφαλίζει την εφαρμογή των

⁵ COM (2010) 61 της 24.2.2010.

κοινών κανόνων. Η τρέχουσα αναθεώρηση του μηχανισμού αξιολόγησης Σένγκεν πρέπει να βασιστεί σε μια κοινοτική προσέγγιση με τη συμμετοχή εμπειρογνομόνων των κρατών μελών, της FRONTEX, με επικεφαλής την Επιτροπή. Ο προταθείς μηχανισμός θα εξασφάλιζε μεγαλύτερη διαφάνεια και θα βελτίωνε την παρακολούθηση των ελλείψεων που διαπιστώθηκαν κατά τη διάρκεια των αξιολογήσεων των εμπειρογνομόνων. Η Επιτροπή θα εκδώσει επίσης κατευθυντήριες γραμμές για την εξασφάλιση μιας συνεκτικής εφαρμογής και ερμηνείας των κανόνων Σένγκεν.

Πρέπει επίσης να θεσπιστεί μηχανισμός που θα επιτρέπει στην Ένωση να διαχειρίζεται καταστάσεις όταν είτε ένα κράτος μέλος δεν πληροί τις υποχρεώσεις του για έλεγχο του δικού του τμήματος των εξωτερικών συνόρων, ή όταν ένα συγκεκριμένο τμήμα των εξωτερικών συνόρων δέχεται αναπάντεχη και σοβαρή πίεση λόγω εξωτερικών γεγονότων. Μια συντονισμένη, εγκατεστημένη στην Κοινότητα, ανταπόκριση της Ένωσης σε αυτές τις κρίσιμες καταστάσεις αναμφίβολα θα αυξήσει την εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών. Επίσης θα μπορούσε να μειώσει την ανάγκη για μονομερείς πρωτοβουλίες εκ μέρους κρατών μελών για την έκτακτη επανεισαγωγή εσωτερικών συνοριακών ελέγχων ή την αύξηση των αστυνομικών ελέγχων σε περιοχές εσωτερικών συνόρων. Πάντως, έστω και όταν τέτοιες πρωτοβουλίες λαμβάνονται εντός των ορίων που θεσπίστηκαν στο κεκτημένο, αναπόφευκτα επιβραδύνουν τη διέλευση των εσωτερικών συνόρων για όλους. Κατά συνέπεια, απαιτείται η θέσπιση ενός τέτοιου **μηχανισμού** που θα επιτρέπει τη λήψη απόφασης σε ευρωπαϊκό επίπεδο που θα ορίζει ποια κράτη μέλη θα πρέπει να επανεισάγουν συνοριακό έλεγχο και για πόσο διάστημα. Ο μηχανισμός αυτός θα εφαρμοστεί ως έσχατο μέσο σε πραγματικά κρίσιμες καταστάσεις, έως ότου άλλα (έκτακτα μέτρα) ληφθούν για τη σταθεροποίηση της κατάστασης στο σχετικό τμήμα εξωτερικών συνόρων, είτε σε ευρωπαϊκό επίπεδο, σε ένα πνεύμα αλληλεγγύης και/είτε σε εθνικό επίπεδο, για καλύτερη συμμόρφωση με τους κοινούς κανόνες. Η Επιτροπή εξετάζει τη σκοπιμότητα της εισαγωγής ενός τέτοιου μηχανισμού και ενδέχεται να παρουσιάσει πρόταση για το σκοπό αυτό σύντομα.

2.4. Πρόληψη παράνομης μετανάστευσης

Από την ίδια της τη φύση, η παράνομη μετανάστευση είναι ένα φαινόμενο που δύσκολα μπορεί να οριστεί. Πάντως, ορισμένες ενδείξεις μπορούν να δώσουν μια γενική ιδέα. Το 2009, ο αριθμός των συλληφθέντων υπηκόων τρίτων χωρών που παρέμεναν παράνομα στην ΕΕ ανήλθε σε περίπου 570 000 (κατά 7% μικρότερος από το 2008). Τα κράτη μέλη επαναπροώθησαν περίπου 250 000 άτομα (κατά 4,5% μεγαλύτερος από το 2008)⁶.

Η σταθερή και αποτελεσματική αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης αποτελεί προϋπόθεση για μια αξιόπιστη πολιτική μετανάστευσης και κινητικότητας. Η μικρή πιθανότητα επιστροφής παράνομων μεταναστών που δεν χρειάζονται διεθνή προστασία αποτελεί βασικό παράγοντα και υπονομεύει την εμπιστοσύνη του κοινού στις εθνικές και ευρωπαϊκές αρχές. Πρέπει να επιτευχθεί μια πιο συντονισμένη χρήση των σχετικών μέσων και πολιτικών σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η ύπαρξη μιας άτυπης αγοράς εργασίας αποτελεί επίσης παράγοντα έλξης για την παράνομη μετανάστευση και εκμετάλλευσης υπηκόων τρίτων χωρών. Για τους λόγους αυτούς είναι βασικής σημασίας η πλήρης και έγκαιρη μεταφορά από τα κράτη μέλη στη νομοθεσία τους **της οδηγίας για τις κυρώσεις κατά των εργοδοτών**⁷.

⁶ Βλ. παράρτημα 1 – Πίνακας συλλήψεων, μετακινήσεων και επιστροφών.

⁷ Οδηγία 2009/52/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18^{ης} Ιουνίου 2009.

Αρκετές εκατοντάδες χιλιάδες ανθρώπων αποτελούν θύματα εμπορίας στην ΕΕ ή εντός της ΕΕ κάθε έτος. Η πρόσφατη θέσπιση της οδηγίας **για την εμπορία ανθρώπων** θα θέσει την ΕΕ στην πρώτη γραμμή της διεθνούς καταπολέμησης αυτής της μορφής δουλείας, με την αυστηρότερη τιμωρία των εγκληματιών αυτών, καθώς και με την πρόληψη, προστασία και συνδρομή, καθώς και στήριξη των θυμάτων, δίνοντας έμφαση στα πλέον ευάλωτα.

Η ΕΕ προσδίδει επίσης μεγαλύτερη έμφαση στην εξωτερική διάσταση της πολιτικής της για την εμπορία ανθρώπων. Ο διορισμός ενός συντονιστή δράσης κατά της εμπορίας σε επίπεδο ΕΕ θα βοηθήσει την προώθηση των προσπαθειών για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων.

Για να συμβάλει σε μια συνεκτική, ισορροπημένη και αποτελεσματική **πολιτική επαναπατριsmού της ΕΕ**, η Επιτροπή θα υποβάλει ανακοίνωση το 2012 για την εξέταση της προόδου και την υποβολή προτάσεων για την επίτευξη περαιτέρω προόδου. Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την προώθηση του εκούσιου επαναπατριsmού, την ανάπτυξη ικανοτήτων στα κράτη μέλη, την ενθάρρυνση της αμοιβαίας αναγνώρισης των αποφάσεων επαναπατριsmού και την αντιμετώπιση της κατάστασης των παράνομων μεταναστών που δεν μπορούν να επαναπατριστούν.

Η οδηγία για την επιστροφή⁸ θέσπισε ένα ισχυρό και δίκαιο πλαίσιο για την εξασφάλιση αποτελεσματικών επιστροφών, με πλήρη τήρηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων των μεταναστών και της ασφάλειας του δικαίου. Η πράξη αυτή εξασφαλίζει ότι ένα πρόσωπο είτε διαμένει νόμιμα στην ΕΕ είτε υπόκειται σε απόφαση επιστροφής. Το χαμηλό επίπεδο εφαρμογής της οδηγίας αποτελεί πηγή σοβαρού προβληματισμού και η Επιτροπή καλεί όλα τα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν ότι οι αναγκαίες εθνικές διατάξεις θα θεσπιστούν και θα εφαρμοστούν χωρίς καθυστέρηση.

Στην πρόσφατη ολοκληρωμένη αξιολόγησή της σχετικά με την **πολιτική επανεισδοχής⁹** της ΕΕ, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι συμφωνίες επανεισδοχής της ΕΕ είναι χρήσιμες για τον επαναπατριsmό των παράνομων μεταναστών. Η συνεργασία αυτή με τις τρίτες χώρες θα πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω. Πάντως, είναι επίσης σαφές ότι οι διαπραγματεύσεις επανεισδοχής με ορισμένες χώρες, όπου περιλαμβάνονται οι σημαντικότερες χώρες προέλευσης και διέλευσης παράνομων μεταναστών είναι δυσχερής. Επίσης, το άρθρο 13 της συμφωνίας του Κοτονού μεταξύ της ΕΕ και των χωρών ΑΚΕ, εξακολουθεί να εφαρμόζεται ελάχιστα. Ειδικότερα, το γεγονός ότι συχνά δεν προσφέρονται κίνητρα από την ΕΕ στους εταίρους της των τρίτων χωρών, όπως, για παράδειγμα, μέτρα που αφορούν τη θεώρηση ή οικονομική συνδρομή για την ενίσχυση της ικανότητας των τρίτων χωρών να εφαρμόσουν ορθά τη συμφωνία, εμποδίζουν τη δυνατότητα της ΕΕ να συνάπτει αποτελεσματικά και να εφαρμόζει τις συμφωνίες αυτές. Πάντως, δεν έχει πλέον νόημα η αναζήτηση μεμονωμένων εντολών για διαπραγματεύσεις επανεισδοχής. Οι συμφωνίες επανεισδοχής θα πρέπει επίσης να εξετάζονται στο πλαίσιο μιας ευρύτερης προοπτικής συνολικών σχέσεων της ΕΕ με τη συγκεκριμένη χώρα εταίρο. Για το σκοπό αυτό, θα πρέπει να ευνοηθεί η ένταξη ενισχυμένων υποχρεώσεων επανεισδοχής, στο πλαίσιο των συμφωνιών που συνάπτονται με τρίτες χώρες.

⁸ Οδηγία 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2008. Η προθεσμία για την εφαρμογή της οδηγίας έληξε το Δεκέμβριο του 2010.

⁹ COM (2011) 76 της 23.02.2011.

3. ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΖΩΗ ΣΕ ΕΝΑΝ ΧΩΡΟ ΧΩΡΙΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΣΥΝΟΡΑ

3.1. Οργανωμένη κινητικότητα

Τα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ χρησιμεύουν για την προστασία και εξασφάλιση της ομαλής διέλευσης των πολιτών της ΕΕ και των μελών των οικογενειών τους, καθώς και όλων των πολιτών των τρίτων χωρών που εισέρχονται στην ΕΕ βάσει των συμφωνηθέντων κανόνων. Με 650 εκατομμύρια διέλευσης των συνόρων ανά έτος στον χώρο Σένγκεν ως σύνολο, πρέπει να αναγνωριστεί η ημερήσια εργασία που απαιτείται για τους ελέγχους στα σημεία διέλευσης των συνόρων¹⁰.

Πρέπει να γίνει η μέγιστη δυνατή χρήση των διαθέσιμων πόρων στα σημεία διέλευσης των συνόρων, για να εξασφαλίζονται οικονομίες κλίμακας ενώ συγχρόνως να αποφεύγονται οι αλληλεπικαλύψεις. Η στενή διϋπηρεσιακή συνεργασία (FRONTEX, EUROPOL, εθνικές τελωνειακές και αστυνομικές αρχές) είναι βασικής σημασίας για το σκοπό αυτό, ιδίως μεταξύ αρχών φύλαξης των συνόρων που ελέγχουν πρόσωπα και τελωνειακών αρχών που είναι επιφορτισμένες με τον έλεγχο αγαθών. Για καλύτερο συντονισμό των ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα η Επιτροπή θα υποβάλει προτάσεις το 2012, υποδεικνύοντας βέλτιστες πρακτικές στα κράτη μέλη.

Θα πρέπει επίσης να δοθεί προσοχή στην ενίσχυση των συνοριακών ελέγχων και συγχρόνως στην επιτάχυνση των διελεύσεων των συνόρων για τους τακτικούς ταξιδιώτες. Ορισμένα κράτη μέλη ήδη αναπτύσσουν εθνικά συστήματα εισόδου-εξόδου. Ένα ευρωπαϊκό **σύστημα εισόδου-εξόδου** θα εξασφάλιζε ότι τα στοιχεία διέλευσης των συνόρων εκ μέρους υπηκόων τρίτων χωρών θα ήταν διαθέσιμα για συνοριακό έλεγχο και για τις υπηρεσίες αλλοδαπών, συμπληρώνοντας το σύστημα πληροφοριών για τις θεωρήσεις (VIS) για τους κατόχους θεώρησης. Αυτό θα βοηθούσε στον καλύτερο έλεγχο της παραμονής των κατόχων θεώρησης και στην αποφυγή παράτασης της παραμονής που, αντίθετα από την κοινή αντίληψη, αποτελεί τη βασική πηγή παράνομης μετανάστευσης στην ΕΕ. Συγχρόνως, ένα **πρόγραμμα καταχωρημένων ταξιδιωτών** θα επιτρέψει στους υπηκόους τρίτων χωρών να χρησιμοποιούν αυτόματο συνοριακό έλεγχο που θα καταστήσει την πρόσβαση στην ΕΕ ευκολότερη για τους «αξιόπιστους» ταξιδιώτες.

Τα συστήματα αυτά θα χαράξουν το δρόμο προς μια επόμενη γενιά συνοριακών ελέγχων, βασιζόμενων στις νέες τεχνολογίες, καθώς και στην εμπειρία από τα ισχύοντα, υπό εξέλιξη, ευρείας κλίμακας σχέδια ΤΟ. Αυτό θα απαιτήσει ουσιαστική επένδυση από την ΕΕ και τα κράτη μέλη στον τομέα της ανάπτυξης ΤΟ καθώς και των δημοσίων δαπανών και των προσπαθειών για την εξασφάλιση προτύπων υψηλού επιπέδου για την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Κατά συνέπεια, πριν από την υποβολή ειδικών προτάσεων, η Επιτροπή θα διαβουλευθεί ευρύτερα κατά τους προσεχείς μήνες με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και τους ενδιαφερομένους σχετικά με τη μελλοντική πορεία.

¹⁰ Σύμφωνα με μια συλλογή δεδομένων σε όλα τα σημεία διέλευσης εσωτερικών συνόρων της ΕΕ που οργανώθηκε από τις 31 Αυγούστου έως τις 6 Σεπτεμβρίου 2009: 12,6 άτομα διέρχονται τακτικά τα σύνορα ανά εβδομάδα. 73,5 είναι πολίτες της ΕΕ ή άτομα που απολαύουν το δικαίωμα της Ένωσης για ελεύθερη κυκλοφορία (9,1 εκατομμύρια/εβδομάδα), 15,2% είναι πολίτες τρίτων χωρών που δεν χρειάζονται θεώρηση (2,1 εκατομμύρια/εβδομάδα) ενώ 11,3 % είναι πολίτες τρίτων χωρών που διαθέτουν θεώρηση (1,4 εκατομμύρια/εβδομάδα).

3.2. Μια συνεκτική πολιτική για την κινητικότητα για υπηκόους τρίτων χωρών, περιλαμβανομένων των θεωρήσεων

Η κοινή πολιτική της ΕΕ για τις θεωρήσεις αποτελεί ένα από τα συνοδευτικά μέτρα που καθιστούν περιττή την ανάγκη για εσωτερικά σύνορα. Εκτός από αυτό, η πολιτική θεωρήσεων αποτελεί ένα μέσο επιρροής για μια πολιτική κινητικότητας εστιασμένη στο μέλλον. Έχει τεράστιο αντίκτυπο στις τρίτες χώρες που θεωρούν την κινητικότητα των πολιτών τους ως βασική προτεραιότητα της εξωτερικής τους πολιτικής. Το 2009, περίπου 11 εκατομμύρια θεωρήσεις χορηγήθηκαν από τα κράτη μέλη τα οποία εκδίδουν θεωρήσεις Σένγκεν¹¹.

Κατά τα τελευταία έτη, η ΕΕ συνήψε ορισμένες συμφωνίες απλούστευσης της έκδοσης θεωρήσεων και πραγματοποίησε **διαλόγους για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων**. Σε ορισμένες περιπτώσεις και αφού συγκεντρώθηκαν όλες οι απαραίτητες προϋποθέσεις, η ΕΕ αποφάσισε να άρει την υποχρέωση θεώρησης για τους πολίτες συγκεκριμένων τρίτων χωρών.

Οι εμπειρίες αυτές υπήρξαν πολύ θετικές και αποδεικνύουν ότι είναι δυνατόν να εξασφαλιστεί **μια καλή διαχείριση της κινητικότητας σε ένα ασφαλές περιβάλλον**. Η πρόληψη της παράνομης μετανάστευσης και η διατήρηση της δημόσιας ασφάλειας είναι στόχοι συμβατοί με την αύξηση της κινητικότητας. Η σωστή ισορροπία ανάμεσα στην ενίσχυση της κινητικότητας των *καλόπιστων ταξιδιωτών* και στους κινδύνους παράνομης μετανάστευσης και τις απειλές για τη δημόσια τάξη και τη δημόσια ασφάλεια θα πρέπει πάντα να εξασφαλίζονται. Όταν αυτό είναι αναγκαίο, θα πρέπει να επαληθευθεί το αν επιτεύχθηκε η ισορροπία αυτή μέσω ενός μηχανισμού παρακολούθησης μετά την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων, όπως ο μηχανισμός που θεσπίστηκε από την Επιτροπή τον Ιανουάριο του 2011, που κάλυψε πέντε χώρες της περιοχής των Δυτικών Βαλκανίων που είχαν χορηγήσει άρση της υποχρέωσης θεώρησης το 2009 και 2010 (Αλβανία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, την πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία Μακεδονίας, το Μαυροβούνιο και τη Σερβία).

Εάν η άρση της υποχρέωσης θεώρησης οδηγήσει σε ευρεία παράνομη μετανάστευση ή καταχρήσεις ή θέσει σε κίνδυνο την ασφάλεια, η ΕΕ θα πρέπει να διαθέτει τα κατάλληλα μέσα για τη σωστή αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών. Για να εξασφαλιστεί αυτό, η Επιτροπή σύντομα θα προτείνει τροποποίηση του **κανονισμού για τις θεωρήσεις**¹² θεσπίζοντας μια ρήτρα διασφάλισης που μπορεί να επιτρέπει, κάτω από ορισμένες συνθήκες, την έκτακτη επανεισαγωγή της απαίτησης θεώρησης για πολίτες μιας τρίτης χώρας.

Η ΕΕ πρέπει να παραμείνει ανοικτή στις πολιτισμικές, οικονομικές και εμπορικές ανταλλαγές, επιδιώκοντας την ενδυνάμωση του ρόλου της ως παγκόσμιου παράγοντα και προωθώντας το ενδιαφέρον της επιχειρηματικής της κοινότητας, του πανεπιστημιακού τομέα και των αρμόδιων φορέων του πολιτιστικού τομέα. Απαιτείται μεγαλύτερη συνοχή ανάμεσα στην πολιτική θεωρήσεων και άλλες πολιτικές της ΕΕ, όπως οι πολιτικές στον τομέα του εμπορίου και της έρευνας.

Το δυναμικό που προσφέρεται από τον **Κώδικα θεωρήσεων** – που εφαρμόζεται από τον Απρίλιο του 2010 – θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί στο ακέραιο. Υπάρχουν ακόμη επιφυλάξεις, παραδείγματος χάρη στη χορήγηση θεώρησης πολλαπλής εισόδου για μακροχρόνια περίοδο

¹¹ Βλέπε παράρτημα 2 στον πίνακα συνολικών στατιστικών στοιχείων για τις θεωρήσεις του 2009

¹² Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 539/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

ισχύος σε συχνούς ταξιδιώτες παρά το γεγονός ότι η αξιοπιστία τους έχει αποδειχθεί πλήρως. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα υποβάλει κατά τους προσεχείς μήνες την πρώτη της ετήσια έκθεση σχετικά με την **επιτόπια συνεργασία Σένγκεν**. Στην έκθεση αυτή, η Επιτροπή προτίθεται να υποβάλει συγκεκριμένες προτάσεις που θα προορίζονται για τα προξενεία των κρατών μελών και τους αιτούντες θεώρηση, σχετικά με τη λειτουργία της επιτόπιας συνεργασίας Σένγκεν, παραδείγματος χάρι όσον αφορά την εναρμόνιση των καταλόγων των δικαιολογητικών που θα πρέπει να καταβάλλονται από τους αιτούντες θεώρηση και τη βελτιστοποίηση της έκδοσης θεώρησης πολλαπλών εισόδων σε *καλόπιστους* ταξιδιώτες.

Η πρόσβαση στις προξενικές υπηρεσίες αποτελεί επίσης θέμα μέγιστης σημασίας. Η Επιτροπή θα υποβάλει αργότερα κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους ανακοίνωση σχετικά με τα περιφερειακά προγράμματα προξενικής συνεργασίας. Ειδικότερα, θα εξετάσει τους τρόπους διευκόλυνσης της δημιουργίας **κοινών κέντρων υποβολής αιτήσεων θεώρησης**, ενδεχομένως με ενδυνάμωση του ρόλου των αντιπροσωπειών της ΕΕ. Πιο μακροπρόθεσμα, η συνεργασία μεταξύ κρατών μελών για θεωρήσεις Σένγκεν βραχείας διάρκειας μπορεί να επεκταθεί σε θεωρήσεις μακράς διάρκειας.

3.3. Μια ορθά διαχειριζόμενη νόμιμη μετανάστευση

Όπως τονίστηκε στη στρατηγική «Ευρώπη 2020», μια ορθολογική μεταναστευτική πολιτική θα πρέπει να αναγνωρίσει ότι οι μετανάστες μπορούν να είναι φορείς νέων ιδεών και να συμβάλλουν στο δυναμισμό της οικονομίας, καθώς και στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης. Οι μετανάστες βοηθούν επίσης να συμπληρωθούν τα κενά στην αγορά εργασίας, τα οποία οι εργαζόμενοι στην ΕΕ δεν μπορούν ή δεν επιθυμούν να συμπληρώσουν και συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των δημογραφικών προκλήσεων που υφίστανται στην ΕΕ. Για να διατηρηθεί η αναλογία του ενεργού πληθυσμού προς το συνολικό πληθυσμό στο επίπεδο του 2008, εκτιμάται ότι η ΕΕ θα χρειαστεί σημαντική καθαρή μετανάστευση. Οι μακροπρόθεσμες δημογραφικές τάσεις δείχνουν ότι ο βαθμός επάρκειας σε εργατικό δυναμικό που προέρχεται από ροές εργαζομένων μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ μπορεί να περιοριστεί κατά την επόμενη δεκαετία.¹³

Η υποδοχή μεταναστών με τις δεξιότητες που αντιστοιχούν στις ανάγκες της ΕΕ μπορεί να είναι η απάντηση στην **έλλειψη εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων σε ορισμένους τομείς**. Η μελλοντική αύξηση της απασχόλησης θα επικεντρωθεί σε δραστηριότητες υπηρεσιών και πολλές από αυτές τις θέσεις απασχόλησης θα συνδέονται με δημόσιες υπηρεσίες καθώς και σχετικές με τα νοικοκυριά υπηρεσίες. Για παράδειγμα, η ατζέντα της Επιτροπής για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας¹⁴ εκτιμά ότι, έως το 2020, ο τομέας της υγείας θα παρουσιάζει έλλειψη περίπου ένα εκατομμύριο επαγγελματιών – αριθμός που φτάνει τα δύο εκατομμύρια, αν ληφθούν υπόψη και τα βοηθητικά επαγγέλματα στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης. Εκτιμάται ότι, έως το 2015, θα υπάρξει έλλειψη επαγγελματιών ΤΠΕ η οποία υπολογίζεται σε 384 000 έως 700 000 θέσεις εργασίας¹⁵. Η ΕΕ έχει επίσης ανάγκη από μεγάλη αύξηση του αριθμού των ενεργών ερευνητών, ορισμένοι από τους οποίους θα πρέπει να έρθουν από τρίτες χώρες, αν πρόκειται να γίνει η οικονομία της όσο δυναμική και καινοτόμα χρειάζεται για να παραμείνει ανταγωνιστική σε μια παγκόσμια οικονομία.

¹³ Πόλωση της αγοράς εργασίας στην Ευρώπη. Έγγραφο έρευνας του Cedefop αριθ. 9 2011.

¹⁴ COM (2010) 682 τελικό

¹⁵ Παρακολούθηση ηλεκτρονικής προσφοράς και ζήτησης δεξιοτήτων στην Ευρώπη – σημερινή κατάσταση, σενάρια και προβλέψεις για την ανάπτυξη στο μέλλον μέχρι το 2015, ΓΔ ECFIN

Χρειάζεται να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες προκειμένου να προβλεφτούν οι μελλοντικές ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων και να προσδιοριστεί ο ρόλος που θα μπορούσε να διαδραματίσει η μετανάστευση στην πλήρωση αυτών των ελλείψεων, ενώ παράλληλα πρέπει να ληφθεί μέριμνα για την αποφυγή της διαρροής εγκεφάλων από τις αναπτυσσόμενες χώρες.

Εκπονείται τώρα νομικό πλαίσιο της ΕΕ για τη μετανάστευση, ενώ τα κράτη μέλη παραμένουν υπεύθυνα για τον αριθμό των υπηκόων τρίτων χωρών που αποδέχονται για τους σκοπούς της απασχόλησης. Ένα από τα βασικά στοιχεία της επιτυχίας στον τομέα των επιχειρήσεων, της έρευνας και της καινοτομίας στην Ευρώπη είναι να μπορούν να βρίσκονται οι εργαζόμενοι με τις σωστές δεξιότητες στη σωστή θέση τη σωστή στιγμή. Η απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών και η επανεξέταση των περιορισμών σχετικά με τις δυνατότητες κινητικότητας για τους μετανάστες που είναι υπήκοοι τρίτων χωρών εντός της ΕΕ και μεταξύ της ΕΕ και των τρίτων χωρών, χωρίς να χάνουν τα κεκτημένα δικαιώματα μόνιμης κατοικίας και απασχόλησης θα συμβάλουν στη βελτίωση της λειτουργίας των αγορών εργασίας. Εξάλλου, ένα τρίτο των μεταναστών είναι υπέρ-εξειδικευμένο για τις θέσεις εργασίας όπου απασχολείται, μια απώλεια ανθρώπινου δυναμικού που η Ευρώπη δεν έχει την πολυτέλεια να στερηθεί. Συνεπώς, η ΕΕ πρέπει να καταβάλλει μεγαλύτερες προσπάθειες για να αναγνωρίζει τα τυπικά προσόντα των μεταναστών, είτε βρίσκονται ήδη νόμιμα είτε είναι νεοαφιχθέντες στο έδαφός της.

Η συνεχιζόμενη κρίση θέσεων εργασίας σε πολλά κράτη μέλη σημαίνει ότι οι αγορές εργασίας της ΕΕ υφίστανται σήμερα πιέσεις. Η Επιτροπή δημιουργεί τώρα ορισμένα μέσα για να επανεξετάσει την αντιστοιχία δεξιοτήτων και προσφοράς και να εντοπίσει τους οικονομικούς τομείς και τα επαγγέλματα που αντιμετωπίζουν δυσκολίες όσον αφορά τις προσλήψεις ή έλλειψη δεξιοτήτων. Τα αποτελέσματα αυτής της ανάλυσης θα βοηθήσουν την Επιτροπή να εξετάσει τα επαγγέλματα που αρχίζουν να παρουσιάζουν συμφόρηση και τις ελλείψεις δεξιοτήτων που θα μπορούσαν να συμπληρωθούν με καλά στοχοθετημένες μεταναστευτικές στρατηγικές. Η Επιτροπή πρόκειται να υποβάλει έως το 2012 μια πράσινη βίβλο για την αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού μέσω της μετανάστευσης στα κράτη μέλη της ΕΕ. Έχει φτάσει πλέον η στιγμή να επιτευχθεί συμφωνία για την πρόταση του 2007 σχετικά με την «**ενιαία άδεια**» που θα απλουστεύσει τις διοικητικές διαδικασίες για τους μετανάστες και θα τους παρέχει σαφές και ενιαίο σύνολο δικαιωμάτων. Την ίδια στιγμή, για να παραμείνει ανταγωνιστική, η Ευρώπη πρέπει να αποτελεί ελκυστικό προορισμό για τους μετανάστες με υψηλού επιπέδου ειδίκευση, καθώς θα αυξάνεται η παγκόσμια ζήτηση για εργαζόμενους με **υψηλού επιπέδου ειδίκευση**. Το καθεστώς μπλε κάρτας της ΕΕ θεσπίζει δέσμη μέτρων που θα διευκολύνουν την πρόσληψη αυτών των ατόμων στην ΕΕ. Η Επιτροπή καλεί όλα τα κράτη μέλη να εντείνουν τις προσπάθειές τους για να μεταφέρουν ορθά στο δίκαιό τους την οδηγία. Εξάλλου, για να συμπληρώσει τα κενά που εντόπισε στο νομικό πλαίσιο της ΕΕ, η Επιτροπή υπέβαλε, το 2010, προτάσεις για τους **εποχιακούς εργάτες και τα ενδοεπιχειρησιακά μετατιθέμενα άτομα**. Όσον αφορά τις μελλοντικές νομοθετικές πρωτοβουλίες στον τομέα της νόμιμης μετανάστευσης, η Επιτροπή αξιολογεί συνεχώς το ισχύον πλαίσιο για να διαπιστώσει αν εφαρμόζονται ορθά τα υφιστάμενα μέσα, αν μπορούν να βελτιωθούν ή κατά πόσον χρειάζονται νέα. Το 2011, θα υποβληθούν εκθέσεις για τις οδηγίες που αφορούν τους επί μακρόν διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών, τους σπουδαστές και τους ερευνητές.

Οι δυνητικοί μετανάστες χρειάζονται πληροφορίες σχετικά με τα εθνικά νομικά πλαίσια της ΕΕ, τις γλωσσικές απαιτήσεις, τις θεωρήσεις και τις άδειες εργασίας. Η **δικτυακή πύλη της ΕΕ για τη μετανάστευση**, ένας δικτυακός τόπος που θα εγκαινιαστεί στα τέλη του 2011, θα είναι μια μονοαπευθυντική θυρίδα για σαφείς και προσβάσιμες πληροφορίες.

Στις αρχές της δεκαετίας του 2000, στα κράτη μέλη που παρείχαν αξιόπιστα στοιχεία, η μετανάστευση για οικογενειακούς λόγους φαινόταν να αντιπροσωπεύει πάνω από το 50% της συνολικής νόμιμης μετανάστευσης. Το ποσοστό αυτό μειώνεται προοδευτικά και σήμερα περίπου το ένα τρίτο όλης της μετανάστευσης στην ΕΕ αφορά οικογενειακούς λόγους. Σε αντίθεση με τη μετανάστευση εργατικού δυναμικού, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να προκαθορίσουν τον όγκο αυτών των προσώπων που θα γίνουν δεκτά. Πράγματι, ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, μαζί με πολλά μέσα του διεθνούς δικαίου, καθώς και η οδηγία της ΕΕ για την **οικογενειακή επανένωση**¹⁶ των υπηκόων τρίτων χωρών αναγνωρίζουν την υποχρέωση για το σεβασμό της οικογενειακής ζωής. Η Επιτροπή θα συζητήσει αυτό το θέμα με τα κράτη μέλη, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τους ενδιαφερομένους και θα εκδώσει μια πράσινη βίβλο έως τα τέλη του έτους.

3.4. Οικοδόμηση μιας κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς με την ένταξη των μεταναστών

Η ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα παραμένει ένα βασικό και ορισμένες φορές αμφιλεγόμενο ζήτημα. Η επιτυχής ένταξη έχει ουσιαστική σημασία τόσο για ανθρώπινους όσο και πολιτιστικούς λόγους. Επίσης, είναι αναγκαία για τη μεγιστοποίηση των οικονομικών και κοινωνικών οφελών της μετανάστευσης τόσο για τα άτομα, όσο και για τις κοινωνίες. Δεν υπάρχει μια και μοναδική απάντηση για το πώς θα μπορούσε να διασφαλιστεί η επιτυχής μετανάστευση. Είναι όμως σαφές ότι χρειάζονται περισσότερες προσπάθειες, τόσο σε επίπεδο ΕΕ, όσο και σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, για να επιτευχθούν αυτά τα αποτελέσματα. Κάθε μετανάστης θα πρέπει να αισθάνεται στην Ευρώπη σαν στην πατρίδα του, σεβόμενος με τη σειρά τους νόμους της και τις αξίες της, και θα πρέπει να είναι σε θέση να συμβάλει στο μέλλον της Ευρώπης.

Η ένταξη απαιτεί προσπάθειες από τους μετανάστες αλλά και από την κοινωνία υποδοχής. Πρέπει να δίδεται η ευκαιρία στους μετανάστες να συμμετέχουν στις νέες τους κοινότητες, ιδίως να μαθαίνουν τη γλώσσα της χώρας υποδοχής, να έχουν πρόσβαση στην απασχόληση, στο εκπαιδευτικό σύστημα και να έχουν την κοινωνικοοικονομική ικανότητα να αυτοσυντηρούνται. Οι μετανάστες θα πρέπει να μαθαίνουν τις θεμελιώδεις αξίες της ΕΕ και των κρατών μελών της ώστε να κατανοούν τον πολιτισμό και τις παραδόσεις της χώρας στην οποία ζουν. Η ένταξη των μεταναστών συνεπάγεται ισορροπία μεταξύ των δικαιωμάτων που απολαμβάνουν και του σεβασμού των νόμων και του πολιτισμού των χωρών υποδοχής.

Στο πλαίσιο αυτό η Επιτροπή θα υποβάλει σύντομα ανακοίνωση σχετικά με μια **ευρωπαϊκή ατζέντα για την ένταξη** των υπηκόων τρίτων χωρών, εστιάζοντας στη συμμετοχή των μεταναστών στις χώρες υποδοχής, στη δράση σε τοπικό επίπεδο και στη συμμετοχή των χωρών καταγωγής στη διαδικασία ένταξης. Η ατζέντα αυτή θα συμβάλει στη συζήτηση σχετικά με το πώς μπορεί να κατανοηθεί και να στηριχτεί η ένταξη.

4. ΠΑΡΟΧΗ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΤΑ ΑΤΟΜΑ ΠΟΥ ΤΗΝ ΕΧΟΥΝ ΑΝΑΓΚΗ

Ένας από τους βασικούς σκοπούς του **Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου** είναι να μειωθεί η μεγάλη απόκλιση της κατάληξης των αιτήσεων ασύλου που υποβάλλονται σε διάφορες χώρες της ΕΕ, καθώς και να διασφαλιστεί ένα κοινό σύνολο διαδικαστικών και ουσιαστικών δικαιωμάτων τα οποία μπορούν να αποτελούν βάση στην Ένωση, ενώ

¹⁶ Οδηγία 2003/86/ΕΚ του Συμβουλίου

παράλληλα διασφαλίζεται η πλήρης συμμόρφωση με τη σύμβαση της Γενεύης του 1951 περί του καθεστώτος των προσφύγων καθώς και με άλλες σχετικές διεθνείς υποχρεώσεις.

Το 2010, υπήρχαν καταχωρημένοι στην ΕΕ περίπου 257.800 αιτούντες άσυλο, ή 515 αιτούντες άσυλο ανά ένα εκατομμύριο κατοίκους. Άνω του 90% των καταχωρημένων στην ΕΕ αιτούντων άσυλο προέρχεται από δέκα κράτη μέλη¹⁷.

Έφτασε πλέον η στιγμή να ολοκληρωθεί το κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου με την επίτευξη συμφωνίας για ισορροπημένη δέσμη μέτρων έως τη λήξη της προθεσμίας, το 2012, η οποία συμφωνήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το Δεκέμβριο του 2009. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα υποβάλει σύντομα τροποποιημένες προτάσεις για τις οδηγίες σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής και τις διαδικασίες παροχής ασύλου. Πρέπει να επιτευχθεί μια ισορροπημένη συμφωνία για την αναθεώρηση του κανονισμού του Δουβλίνου, συμπεριλαμβανομένης της σύστασης μηχανισμού έκτακτης ανάγκης ως ύστατη λύση σε περίπτωση εξαιρετικών πιέσεων, καθώς και για την αναθεώρηση του συστήματος Eurodac.

Μαζί με την οδηγία για την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα και τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας για το καθεστώς του επί μακρόν διαμένοντος ώστε να περιλάβει τους δικαιούχους της διεθνούς προστασίας, το κοινό σύστημα παροχής ασύλου πρέπει να παρέχει α) ίση μεταχείριση και κατάλληλες εγγυήσεις για τους αιτούντες άσυλο και τους δικαιούχους της διεθνούς προστασίας· β) διαδικαστικές ρυθμίσεις που θα βοηθούν τις εθνικές αρχές να εξετάζουν ορθά και χωρίς χρονοτριβή τις αιτήσεις παροχής ασύλου, με περισσότερο εναρμονισμένο τρόπο και με εργαλεία που τους επιτρέπουν να διεκπεραιώνουν τις καταχρηστικές αιτήσεις· γ) το κατάλληλο επίπεδο προσέγγισης των δικαιωμάτων για τους δικαιούχους διεθνούς προστασίας, η οποία θα συμβάλει στην εξοικονόμηση των δαπανών των διοικητικών διαδικασιών και στον περιορισμό των δευτερογενών κινήσεων και της αναζήτησης χώρας ασύλου (asylum shopping), ενώ ταυτόχρονα θα βελτιώσει τις προοπτικές ένταξης· δ) τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του συστήματος του Δουβλίνου, ενώ θα απαντά σε καταστάσεις έκτακτων πιέσεων που μπορεί να αντιμετωπίζονται από μεμονωμένα κράτη μέλη· και ε) μια βάση δεδομένων EURODAC η οποία συνεχίζει να υποστηρίζει την αποτελεσματικότητα του κανονισμού του Δουβλίνου, ενώ επίσης ανταποκρίνεται σε άλλες ανάγκες των αρχών επιβολής του νόμου αλλά υπό πολύ αυστηρούς όρους.

Η νομοθεσία της ΕΕ και η ορθή εφαρμογή της πρέπει να συνοδεύονται από ενισχυμένη **πρακτική συνεργασία**. Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης θα καταστεί πλήρως λειτουργική τον Ιούνιο του τρέχοντος έτους και η δραστηριότητά της θα οδηγήσει σε αύξηση της εμπιστοσύνης και της συνεργασίας μεταξύ των ευρωπαϊών εταίρων.

Η αλληλεγγύη και η συνεργασία με τις τρίτες χώρες στη διαχείριση των ροών των αιτούντων άσυλο καθώς και των μεταναστευτικών ροών είναι επίσης πολύ σημαντικές. Ιδίως, πρέπει να συνεχίσουν να λειτουργούν τα **περιφερειακά προγράμματα προστασίας**. Τα εν λόγω προγράμματα παρέχουν ευρεία εταιρική σχέση με τις χώρες και τις περιοχές καταγωγής σε στενή συνεργασία με την UNHCR (Υπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες), συνδυάζοντας το διάλογο με την υποστήριξη για τη λήψη μέτρων ανάπτυξης της ικανότητας, για πρόσβαση σε βιώσιμες λύσεις, τη βελτίωση της εθνικής νομοθεσίας για την παροχή ασύλου, για την υποδοχή των αιτούντων άσυλο και των προσφύγων, καθώς και για μέτρα επαναπατριsmού και επανεγκατάστασης.

¹⁷ Από τη Γαλλία, ακολουθούμενη από τη Γερμανία, Σουηδία, Βέλγιο, Ηνωμένο Βασίλειο, Κάτω Χώρες, Αυστρία, Ελλάδα, Ιταλία και Πολωνία. Βλ. παράρτημα 2, πίνακα 5.

Στη διάρκεια του 2010, περίπου 5.000 πρόσφυγες επανεγκαταστάθηκαν στο σύνολο της ΕΕ. Συγκριτικά, το ίδιο έτος, επανεγκαταστάθηκαν στις ΗΠΑ περίπου 75.000 πρόσφυγες. Πράγματι, όλα μαζί τα κράτη μέλη της ΕΕ δέχονται λιγότερους επανεγκατεστημένους πρόσφυγες απ' ό,τι ο Καναδάς από μόνος του. Η **επανεγκατάσταση** πρέπει να γίνει αναπόσπαστο μέρος της πολιτικής ασύλου της ΕΕ. Πρόκειται για ένα σωτήριο μέτρο για τους πραγματικούς πρόσφυγες, οι οποίοι, διαφορετικά, θα ήταν υποχρεωμένοι να αρχίσουν ένα επικίνδυνο ταξίδι προς αναζήτηση ενός τόπου που θα ήταν γι' αυτούς μόνιμο καταφύγιο. Πρόκειται επίσης για μια χειρονομία για μοίρασμα των ευθυνών που απευθύνεται προς τις χώρες του πρώτου ασύλου, οι περισσότερες από τις οποίες είναι αναπτυσσόμενες χώρες, βοηθά να διατηρείται «χώρος προστασίας» στις χώρες υποδοχής και συμβάλλει στο διάλογο και στη συνεργασία όσον αφορά άλλα θέματα της μετανάστευσης και της διαχείρισης των συνόρων. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θα πρέπει να εγκρίνουν το κοινό πρόγραμμα επανεγκατάστασης που πρότεινε η Επιτροπή¹⁸ χωρίς άλλη χρονοτριβή.

5. Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΙΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ – ΠΕΡΑΝ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

5.1. Παγκόσμια προσέγγιση της μετανάστευσης

Η ΕΕ πρέπει να ενισχύσει τις εξωτερικές πολιτικές της για τη μετανάστευση. Υπάρχει ανάγκη για εταιρικές σχέσεις με τρίτες χώρες που αντιμετωπίζουν τα ζητήματα που έχουν σχέση με τη μετανάστευση και την κινητικότητα κατά τρόπον ώστε να αποκομίζουν οφέλη όλα τα μέρη της συνεργασίας. Κατά το σχεδιασμό μιας τέτοιας πολιτικής, τα θέματα της μετανάστευσης θα πρέπει να ενσωματωθούν στις σχέσεις της ΕΕ για την προώθηση των συμφερόντων και των αναγκών της. Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη σχέση μεταξύ μετανάστευσης και κλιματικής αλλαγής. Η συνοχή μεταξύ εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής έχει βασική σημασία για την επίτευξη σωστών αποτελεσμάτων όπως και η συνοχή και η συμπληρωματικότητα μεταξύ των ενεργειών των κρατών μελών και της Ένωσης.

Η Επιτροπή θα υποβάλει ανακοίνωση για την **παγκόσμια προσέγγιση της μετανάστευσης** αργότερα κατά το τρέχον έτος. Μετά από τα πρώτα πέντε έτη εφαρμογής, έφτασε πλέον η στιγμή να εισέλθουμε σε μια νέα φάση και να διερευνήσουμε τρόπους για να καταστεί η προσέγγιση αυτή αποτελεσματικότερη και συνεκτικότερη, με σαφέστερα καθορισμένους στόχους. Το πλαίσιο αυτής της πολιτικής πρέπει να αντανakλά καλύτερα τους στρατηγικούς στόχους της Ένωσης, τόσο τους εξωτερικούς όσο και τους εσωτερικούς, και να τους μετατρέπει σε συγκεκριμένες προτάσεις στο πλαίσιο των στρατηγικών εταιρικών μας σχέσεων (π.χ. ΕΕ-Αφρική, Ανατολική Εταιρική σχέση, Ευρωμεσογειακή Εταιρική σχέση και χώρες της διεύρυνσης).

Πρέπει να υπάρχει καλύτερη θεματική ισορροπία μεταξύ των τριών βασικών τομέων πολιτικής παρέμβασης: α) της οργάνωσης της νόμιμης μετανάστευσης· β) της ενίσχυσης της καταπολέμησης της παράνομης μετανάστευσης· και γ) της μεγιστοποίησης των αμοιβαίων οφελών της μετανάστευσης για την ανάπτυξη.

Η εξωτερική διάσταση θα μπορούσε να διαδραματίσει σημαντικότερο ρόλο στο άνοιγμα προς τρίτες χώρες οι οποίες θα πρέπει να θεωρούνται ως εταίροι όταν χρειάζονται για να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες για εργατικό δυναμικό στην ΕΕ, ενώ παράλληλα διατηρείται η ενωσιακή προτίμηση για τους πολίτες της ΕΕ. Σε μια προσπάθεια να συνδεθούν καλύτερα η προσφορά και η ζήτηση και να διευκολυνθεί ο βιομηχανικός κλάδος της ΕΕ να προσλαμβάνει

¹⁸ COM (2009) 447 της 2.09. 2009.

εργαζόμενους με τις κατάλληλες δεξιότητες, πρέπει να καταβληθούν σημαντικές προσπάθειες στις τρίτες χώρες σε τομείς όπως η αναγνώριση των τίτλων σπουδών αλλοδαπής, καθώς και η προ της αναχώρησης επαγγελματική και γλωσσική κατάρτιση.

Οι ενέργειες για τη μετανάστευση και την ανάπτυξη θα πρέπει τώρα να προχωρήσουν σε μεγαλύτερο βάθος και να γίνουν πιο συγκεκριμένες. Η ΕΕ θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές της για να αντιμετωπίσει τις βαθύτερες αιτίες της μετανάστευσης με ιδιαίτερη έμφαση στα θέματα της απασχόλησης, της διακυβέρνησης και των δημογραφικών εξελίξεων. Πρέπει να αναληφθούν νέες πρωτοβουλίες για να ενθαρρυνθεί ο θετικός αντίκτυπος στην ανάπτυξη από την αποστολή εμβασμάτων των μεταναστών.

Η ανθρώπινη διάσταση των πολιτικών μετανάστευσης και ανάπτυξης θα ενισχυθεί επίσης χάρη στην υιοθέτηση μιας προσέγγισης που επικεντρώνεται στο μετανάστη. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στο ρόλο της διασποράς. Πρέπει να εξεταστεί η ανάληψη πρωτοβουλιών που θα έχουν ως σκοπό να μπορούν τα μέλη της διασποράς να συνεισφέρουν στη χώρα καταγωγής τους, καθώς και στην προώθηση της προσωρινής επιστροφής μεταναστών με υψηλά προσόντα. Με βάση τις πρώτες θετικές εμπειρίες, πρέπει να αναπτυχθούν περαιτέρω οι δυνατότητες της κυκλικής μετανάστευσης.

Μέχρι τώρα, η παγκόσμια προσέγγιση εστιάστηκε κυρίως στην Αφρική και στην Ανατολική και Νοτιανατολική Ευρώπη. Κατά την ενίσχυση των εξωτερικών πολιτικών μετανάστευσης της ΕΕ, πρέπει να επανεξεταστούν οι γεωγραφικές προτεραιότητες, βάσει των συμφερόντων και των κοινών προκλήσεων της ΕΕ και της τρίτης χώρας, ιδίως μετά τις πρόσφατες εξελίξεις στη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική.

5.2. Πέραν της κρίσης: εταιρική σχέση της ΕΕ και της Νοτίου Μεσογείου

Οι σύνοδοι του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 11^{ης} και της 25^{ης} Μαρτίου επαναβεβαίωσαν τη δέσμευση για την ανάπτυξη μιας νέας εταιρικής σχέσης με τις νότιες γείτονες χώρες. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υπογράμμισε επίσης στο πρόσφατο ψήφισμά¹⁹ την ανάγκη για ισορροπημένη και συνολική προσέγγιση αυτών των ζητημάτων. Βασισμένη σε αυτή τη δέσμευση, η Επιτροπή θα υποβάλει, τις προσεχείς εβδομάδες, αναθεωρημένη ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας και δέσμη προτάσεων για την προσέγγιση της ΕΕ στους τομείς της μετανάστευσης, της κινητικότητας και της ασφάλειας με τις χώρες της Νοτίου Μεσογείου.

Σε αυτό το πλαίσιο πρέπει να υπάρξει συνεργασία με τις χώρες της Νοτίου Μεσογείου για να βελτιωθεί η αναγνώριση των δεξιοτήτων και του εκπαιδευτικού επιπέδου των μεταναστών

Επίσης, οι επαφές μεταξύ των λαών στη Μεσόγειο θα πρέπει να υποστηρίξουν τον εκκολαπτόμενο εκδημοκρατισμό στη Βόρεια Αφρική. Η ενισχυμένη κινητικότητα θα αυξήσει την αμοιβαία κατανόηση και θα δώσει ώθηση στις εμπορικές σχέσεις. Η ΕΕ πρέπει να προσφέρει στους γείτονες εταίρους της μια δυναμική πολιτικής κινητικότητας, συμπεριλαμβανομένων των θεωρήσεων, η οποία να είναι επίσης σταθερά προσαρτημένη στην εξωτερική πολιτική της ΕΕ. Η ελευθέρωση της παροχής υπηρεσιών, οι ενισχυμένες ανταλλαγές σπουδαστών και ερευνητών και οι αυξημένες επαφές που φέρνουν κοντά την κοινωνία των πολιτών, επιχειρηματίες, δημοσιογράφους και οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελούν μέσα για την επίτευξη των στόχων της Ευρωπαϊκής Πολιτικής

¹⁹ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 5^{ης} Απριλίου 2011 σχετικά με τα μεταναστευτικά ρεύματα που οφείλονται στην αστάθεια: πεδίο εφαρμογής και ρόλος της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ ([2010/2269\(INI\)](#))

Γειτονίας. Μπορούν να πραγματοποιηθούν μόνον εφόσον υπάρχουν οι κατάλληλοι διάλογοι νόμιμης μετανάστευσης και εφαρμόζονται οι διαδικασίες διευκόλυνσης των θεωρήσεων.

Ως πρώτο βήμα, η ΕΕ και οι χώρες εταίροι της πρέπει να καθιερώσουν διαρθρωμένο διάλογο που εστιάζεται στην επιχειρησιακή συνεργασία στους τομείς της μετανάστευσης, της κινητικότητας και της ασφάλειας, με σκοπό τη δημιουργία εταιρικών σχέσεων κινητικότητας βάσει των ειδικών προσόντων κάθε χώρας.

Σκοπός του διαλόγου πρέπει να είναι η δημιουργία εταιρικών σχέσεων κινητικότητας με τους κατάλληλους όρους καθώς και η παροχή συνδρομής στις χώρες εταίρους προκειμένου να ενισχύσουν την ανάπτυξη της ικανότητάς τους στους τομείς της διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών. Οι εταιρικές σχέσεις κινητικότητας πρέπει να καλύπτουν, μεταξύ άλλων, τρόπους για τη διευκόλυνση και την καλύτερη οργάνωση της νόμιμης μετανάστευσης, τη λήψη αποτελεσματικών και ανθρώπινων μέτρων για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης καθώς και συγκεκριμένα βήματα προς την ενίσχυση των αναπτυξιακών αποτελεσμάτων της μετανάστευσης. Όρος για την εφαρμογή τους θα είναι η ανάληψη πραγματικής δέσμευσης εκ μέρους των ενδιαφερομένων τρίτων χωρών να επιτρέπουν την επανεισδοχή στο έδαφός τους παράνομων μεταναστών οι οποίοι δεν έχουν δικαίωμα να διαμένουν στο έδαφος των κρατών μελών και να αναλαμβάνουν αποτελεσματική δράση με σκοπό την αποτροπή της παράνομης μετανάστευσης, καθιερώνοντας την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων, την ασφάλεια των εγγράφων, καθώς και να καταπολεμούν το οργανωμένο έγκλημα, συμπεριλαμβανομένων της εμπορίας ανθρώπων και της λαθραίας μεταφοράς μεταναστών.

Στις χώρες εταίρους που είναι έτοιμες να συνεργαστούν με την ΕΕ για το άσυλο, τη μετανάστευση και τη διαχείριση των συνόρων, καθώς και για την αποτελεσματικότερη επιβολή του κράτους δικαίου, θα παρασχεθεί στήριξη για την ενίσχυση των σχετικών με αυτό το σκοπό ικανοτήτων τους. Η συνεργασία αυτή θα βοηθήσει επίσης να καθοριστούν οι όροι για σταθερότητα, σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δημοκρατία και χρηστή διακυβέρνηση. Επίσης, θα επιτρέψει στην ΕΕ να αναλάβει περαιτέρω πρωτοβουλίες για να διευκολύνει την κινητικότητα για τους υπηκόους τρίτων χωρών, καθώς και να θεσπίσει, παράλληλα, μέτρα στον τομέα της πολιτικής των θεωρήσεων, ως μέρος μιας γενικότερης αναθεώρησης των σχέσεων της ΕΕ με αυτές τις χώρες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Πρωτοβουλίες της Επιτροπής συνδεδεμένες με την ανακοίνωση		
Αριθ. αναφοράς	Πλήρης τίτλος	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 Διέλευση των εξωτερικών συνόρων και κινητικότητα		
2011/HOME/040	Απόφαση της Επιτροπής για την επιτόπια συνεργασία Σένγκεν	Ιούνιος 2011
2011/HOME/182	Σύσταση για την τροποποίηση της σύστασης COM για την καθιέρωση κοινού «πρακτικού εγχειριδίου για τους συνοριοφύλακες (εγχειρίδιο Σένγκεν)»	Ιούνιος 2011
2011/HOME/045	Απόφαση της Επιτροπής για την τροποποίηση των εγχειριδίων των κωδικών των θεωρήσεων	Ιούνιος 2011
2011/HOME/050	Απόφαση της Επιτροπής για την τροποποίηση του εγχειριδίου SIRENE	Ιούνιος 2011
2011/HOME/041	Πρόταση της Επιτροπής για την τροποποίηση του κανονισμού 539/2001 του ΕΠ και του Συμβουλίου για τις θεωρήσεις	24 Μαΐου 2011
2011/HOME/044	Ανακοίνωση σχετικά με προγράμματα για περιφερειακή προξενική συνεργασία και δημιουργία κοινών κέντρων υποβολής	Νοέμβριος 2011
2011/HOME/088	Νομοθετική πρόταση που καθορίζει το στόχο, το πεδίο εφαρμογής και το τεχνικό και επιχειρησιακό πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συστήματος Επιτήρησης των Συνόρων (EUROSUR)	Δεκέμβριος 2011
2011/HOME/..	Ανακοίνωση για τα λεγόμενα ευφυή σύνορα (Σύστημα εισόδου εξόδου και πρόγραμμα καταχώρησης ταξιδιωτών)	Σεπτέμβριος 2011
2011/HOME/016	Ανακοίνωση για την ενίσχυση της αλληλεγγύης εντός της ΕΕ	Νοέμβριος 2011
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Κυκλοφορία και διαβίωση σε μια περιοχή χωρίς εσωτερικά σύνορα		
	Σένγκεν : ένας μηχανισμός για συντονισμένη και προσωρινή επανεισαγωγή των ελέγχων, που θα προστεθεί στην πρόταση της Επιτροπής για την	

	αξιολόγηση του Σένγκεν	
2011/HOME/037	Μετανάστευση και άσυλο στην ΕΕ το 2011 (δεύτερη ετήσια έκθεση για το ευρωπαϊκό σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο), συνοδευόμενη από έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής	24 Μαΐου 2011
2011/HOME/017	Ανακοίνωση σχετικά με την ατζέντα της ΕΕ για την ένταξη, συνοδευόμενη από έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής	24 Μαΐου 2011
2010/HOME/085	Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για την εφαρμογή της οδηγίας 2003/109/ΕΚ για το καθεστώς υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι είναι επί μακρόν διαμένοντες	Σεπτέμβριος 2011
2010/HOME/086	Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για την εφαρμογή της οδηγίας 2004/114/ΕΚ σχετικά με τις προϋποθέσεις εισδοχής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό τις σπουδές, την ανταλλαγή μαθητών, την άμισθη πρακτική άσκηση ή την εθελοντική υπηρεσία	Σεπτέμβριος 2011
2011/HOME/039	Έκθεση για την οδηγία 2005/71/ΕΚ σχετικά με ειδική διαδικασία εισδοχής υπηκόων τρίτων χωρών για σκοπούς επιστημονικής έρευνας και ενδεχόμενη συνέχεια	Δεκέμβριος 2011
2009/HOME/057	Πράσινη Βίβλος για την οδηγία 2003/86/ΕΚ σχετικά με το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης	Νοέμβριος 2011
	Ανακοίνωση για πολιτική στον τομέα της επιστροφής της ΕΕ	2012
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 Παροχή διεθνούς προστασίας στα άτομα που την έχουν ανάγκη		
2011/HOME/186	Τροποποιημένη πρόταση σχετικά με την οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου	1 st Ιουνίου 2011
2011/HOME/187	Τροποποιημένη πρόταση σχετικά με την οδηγία για τις συνθήκες υποδοχής	1 st Ιουνίου 2011

	Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση των κριτηρίων και των μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα	Έχει ήδη υποβληθεί
	Τροποποιημένη πρόταση για κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση του 'EURODAC'	Έχει ήδη υποβληθεί
	Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των ανιθαγενών ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας και σχετικά με το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας	Έχει ήδη υποβληθεί
	Πρόταση της Επιτροπής για κοινό πρόγραμμα επανεγκατάστασης της ΕΕ	Έχει ήδη υποβληθεί
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 Παγκόσμια προσέγγιση της μετανάστευσης		
	Ανακοίνωση «Ένας διάλογος για τη μετανάστευση, την κινητικότητα και την ασφάλεια με τη Νότια Μεσόγειο»	24 Μαΐου 2011
2010/HOME+/011	Πρόταση της Επιτροπής για αποφάσεις του Συμβουλίου σχετικά με την υπογραφή και τη σύναψη της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Δημοκρατίας του Πράσινου Ακρωτηρίου για κινητικότητα και επανεισδοχή	Νοέμβριος 2011
2011/HOME/001	Ανακοίνωση για την αξιολόγηση της μελλοντικής ανάπτυξης της παγκόσμιας προσέγγισης της μετανάστευσης	Νοέμβριος 2011
2011/HOME/022	Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής για τη μετανάστευση και την ανάπτυξη	Νοέμβριος 2011
2011/HOME/023	Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής για τη μετανάστευση και την κλιματική αλλαγή	Νοέμβριος 2011
2001/HOME/019	Σχέδιο δράσης για τη συνεργασία με τις ανατολικές χώρες εταίρους	Σεπτέμβριος 2011
	Πρόταση της Επιτροπής για αποφάσεις του Συμβούλου	Ιούλιος

	σχετικά με την υπογραφή και τη σύναψη της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Αρμενίας για τις διαδικασίες διευκόλυνσης των θεωρήσεων και επανεισδοχή	2011
	Πρόταση της Επιτροπής για αποφάσεις του Συμβουλίου σχετικά με την υπογραφή και τη σύναψη της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και του Αζερμπαϊτζάν για τις διαδικασίες διευκόλυνσης των θεωρήσεων και την επανεισδοχή	Ιούλιος 2011

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Κράτη Σένγκεν	Θεωρήσεις Σένγκεν (Θεωρήσεις διέλευσης από αερολιμένα, θεωρήσεις διέλευσης, θεωρήσεις βραχείας διαμονής)		Αριθμός εκδοθεισών εθνικών θεωρήσεων μακράς διαμονής
	Αριθμός εκδοθεισών θεωρήσεων	Ποσοστό μη έκδοσης	
AT	285.196	5,23%	27.169
BE	165.474	17,38%	24.588
CH	351.578	8,70%	37.975
CZ	440.360	3,74%	17.109
DE	1.491.784	9,06%	139.640
DK	77.142	5,40%	1.037
EE	93.464	2,49%	399
EL	598.883	4,68%	40.686
ES	748.466	9,97%	135.568
FI	783.340	1,58%	-
FR	1.415.886	12,35%	167.108
HU	272.972	4,14%	8.530
IS	779	4,18%	88
IT	1.053.354	5,02%	155.286
LT	236.299	1,77%	2.824
LU	5.364	2,38%	27
LV	118.436	3,48%	1.450
MT	28.915	9,31%	4.168
NL	313.534	7,37%	9.032
NO	105.430	0,75%	16.502
PL	579.424	3,29%	210.292
PT	107.224	6,87%	15.800
SE	172.595	7,62%	527
SI	97.690	4,19%	391
SK	62.287	3,78%	1.982

Κράτη μέλη της ΕΕ που δεν εφαρμόζουν ακόμη πλήρως το κεκτημένο Σένγκεν	Θεωρήσεις διέλευσης από αερολιμένα, θεωρήσεις διέλευσης, θεωρήσεις βραχείας διαμονής		Αριθμός εκδοθεισών εθνικών θεωρήσεων μακράς διαμονής
	Αριθμός εκδοθεισών θεωρήσεων	Ποσοστό μη έκδοσης	
BG	595.914	1,05%	8.575
CY	113.205	2,63%	-
RO	175.956	3,24%	12.831

Σύνολα	Θεωρήσεις διέλευσης από αερολιμένα, θεωρήσεις διέλευσης, θεωρήσεις βραχείας διαμονής		Αριθμός εκδοθεισών εθνικών θεωρήσεων μακράς διαμονής
	Αριθμός εκδοθεισών θεωρήσεων	Ποσοστό μη έκδοσης	
Υποσύνολο Σένγκεν	9.605.876	7,11%	1.018.178
Υποσύνολο μη πλήρους εφαρμογής Σένγκεν	885.075	1,70%	21.406
Σύνολο	10.490.951	6,68%	1.039.584

Πηγή: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Δείκτες παράνομης μετανάστευσης - Συλλήψεις, απομακρύνσεις και επιστροφές

	Συλλήψεις		Εκδοθείσες διαταγές απ		Πραγματικές επιστρά		Ο λόγος μεταξύ των εκδοθεισών διαταγών απομάκρυνσης και	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Βέλγιο	13800	13710	32680	23900	3965	4060	12,1	17,0
Βουλγαρία	1415	1465	1405	1465	275	285	19,6	19,5
Τσεχική Δημοκρατία	3335	3955	3770	3805	585	850	15,5	22,3
Δανία	610	640			825	800		
Γερμανία	53695	49555	11985	14595	14295	11900	119,3	81,5
Εσθονία	1050	860	185	150	95	115	51,4	76,7
Ιρλανδία	3185	5035	1285	1615	690	830	53,7	51,4
Ελλάδα	106715	108315	146335	126140	68565	62850	46,9	49,8
Ισπανία	92730	90500	82940	103010	29785	28865	35,9	28,0
Γαλλία	111690	76355	97515	88565	19470	18400	20,0	20,8
Ιταλία	68175	53440	68175	53440	7140	5315	10,5	9,9
Κύπρος	7000	8030	3355	3205	3480	4520	103,7	141,0
Λετονία	310	245	265	70	270	200	101,9	285,7
Λιθουανία	910	1495	910	1210	855	925	94,0	76,4
Λουξεμβούργο		260		185		105		56,8
Ουγγαρία	4845	8970	4205	4850	1190	2245	28,3	46,3
Μάλτα	3015	1690	3015	1690	305	530	10,1	31,4
Κάτω Χώρες	7505	7565	31700	43360	9350	8980	29,5	20,7
Αυστρία	14500	17145	8870	10625	5855	6410	66,0	60,3
Πολωνία	5430	4520	8145	8520	8595	6945	105,5	81,5
Πορτογαλία	28605	11130	8185	10295	1345	1220	16,4	11,9
Ρουμανία	3790	4365	3695	5125	3820	4670	103,4	91,1
Σλοβενία	1555	1065	1555	1065	1995	2220	128,3	208,5
Σλοβακία	2320	1715	1655	1180	1295	900	78,2	76,3
Φινλανδία	5375	6660	1775	3125	910	1720	51,3	55,0
Σουηδία	440	22230	12555	17820	9015	11980	71,8	67,2
Ηνωμένο Βασίλειο	69840	69745	69840	69745	47455	64945	67,9	93,1
ΕΕ	611840	570660	606000	598755	241425	252785	39,8	42,2

Πίνακας αριθ. 2 : Πίνακας σχετικά με τις συλλήψεις, απομακρύνσεις και επιστροφές.

Πηγή: Eurostat

Πίνακας αριθ. 3 : Πληθυσμός τρίτων χωρών στα κράτη μέλη, 2010

Πληθυσμός τρίτων χωρών στα κράτη μέλη, 2010		
	Πολίτες χωρών που δεν υπάγονται στην ΕΕ (σε χιλιάδες)	%
ΕΕ27	20 126,1	4,0
Βέλγιο	:	:
Βουλγαρία	20,3	0,3
Τσεχική Δημοκρατία	287,4	2,7
Δανία	214,3	3,9
Γερμανία	4 584,7	5,6
Εσθονία	201,7	15,1
Ιρλανδία	67,9	1,5
Ελλάδα	791,7	7,0
Ισπανία	3 335,7	7,3
Γαλλία	2 451,4	3,8
Ιταλία	2 993,7	5,0
Κύπρος	43,8	5,5
Λετονία	382,4	17,0
Λιθουανία	34,6	1,0
Λουξεμβούργο	29,5	5,9
Ουγγαρία	81,1	0,8
Μάλτα	11,3	2,7
Κάτω Χώρες	341,3	2,1
Αυστρία	548,0	6,5
Πολωνία	30,7	0,1
Πορτογαλία	363,1	3,4
Ρουμανία	25,3	0,1
Σλοβενία	77,6	3,8
Σλοβακία	24,2	0,4
Φινλανδία	98,5	1,8
Σουηδία	324,7	3,5
Ηνωμένο Βασίλειο	2 445,1	3,9

Πηγή: Eurostat

Μεταναστευτικές ροές - Αριθμός εκδοθεισών αδειών παραμονής

migr_resfirst-First permits by reason and citizenship - Annual data

Last update
Extracted on
Source of data

	Απόλυτοι αριθμοί										Ποσοστά					
	Οικογένεια		Σπουδές		Αμειβόμενοι		Λοιποί		Σύνολο		Οικογένεια		Σπουδές		Αμειβόμενοι	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Βέλγιο	20320	28523	6743		7097	5391	12041	17803	46201	51717	44,0	55,2	14,6	0,0	15,4	10,4
Βουλγαρία	1546	1539	1168	1623	776	769	443	454	3933	4385	39,3	35,1	29,7	37,0	19,7	17,5
Τσεχική Δημοκρατία	10699	9281	4220	4139	43282	11312	3149		61350	24732	17,4	37,5	6,9	16,7	70,5	45,7
Δανία	4231		19279	16253	7420		725		31655	16253	13,4	0,0	60,9	100,0	23,4	0,0
Γερμανία	49642	54139	29985	31345	20297	16667	14365	19803	114289	121954	43,4	44,4	26,2	25,7	17,8	13,7
Εσθονία	1402	1148	339	383	967	1135	1176	1111	3884	3777	36,1	30,4	8,7	10,1	24,9	30,1
Ιρλανδία	3409	2608	12538	12263	5808	4827	7171	5811	28926	25509	11,8	10,2	43,3	48,1	20,1	18,9
Ελλάδα	21855	22637	1449	1489	15609	16383	1498	4639	40411	45148	54,1	50,1	3,6	3,3	38,6	36,3
Ισπανία	150101	100620	21665	22068	96319	22262	131742	141419	399827	286369	37,5	35,1	5,4	7,7	24,1	7,8
Γαλλία	85475	83528	52226	53563	21784	19612	29238	31788	188723	188491	45,3	44,3	27,7	28,4	11,5	10,4
Ιταλία	76764	75153	12512	10011	142889	106134	9393	53856	241558	245154	31,8	30,7	5,2	4,1	59,2	43,3
Κύπρος	335		8751		32704		12020		53810	0	0,6		16,3		60,8	
Λετονία	2464	759	346	212	1823	464	3073	869	7706	2304	32,0	32,9	4,5	9,2	23,7	20,1
Λιθουανία	659	788	447	422	4140	1358	52	91	5298	2659	12,4	29,6	8,4	15,9	78,1	51,1
Ουγγαρία	8405	1753	7760	4167	16875	4535	3562	2025	36602	12480	23,0	14,0	21,2	33,4	46,1	36,3
Μάλτα	954	391	202	191	950	669	2883	2431	4989	3682	19,1	10,6	4,0	5,2	19,0	18,2
Κάτω Χώρες	23882	23078	9177	9944	9285	10433	31425	12696	73769	56151	32,4	41,1	12,4	17,7	12,6	18,6
Αυστρία	14400	14572	2853	3233	3096	2692	1434	7538	21783	28035	66,1	52,0	13,1	11,5	14,2	9,6
Πολωνία	8921	8699	6145	7066	18664	11123	7177	6539	40907	33427	21,8	26,0	15,0	21,1	45,6	33,3
Πορτογαλία	27270	19964	4344	4302	25286	18275	6815	3783	63715	46324	42,8	43,1	6,8	9,3	39,7	39,5
Ρουμανία	6109	6043	2969	3541	9039	4724	1237	1072	19354	15380	31,6	39,3	15,3	23,0	46,7	30,7
Σλοβενία	3962	3116	246	666	24954	11910	53	67	29215	15759	13,6	19,8	0,8	4,2	85,4	75,6
Σλοβακία	1224	1156	449	334	3984	2302	2368	1544	8025	5336	15,3	21,7	5,6	6,3	49,6	43,1
Φινλανδία	7170	6643	4441	3949	5722	2754	4540	4688	21873	18034	32,8	36,8	20,3	21,9	26,2	15,3
Σουηδία	36626	37890	11695	13968	14259	18978	21564	20501	84144	91337	43,5	41,5	13,9	15,3	16,9	20,8
Ηνωμένο Βασίλειο	117055	121280	222780	268525	139735	116670	153685	164905	633255	671380	18,5	18,1	35,2	40,0	22,1	17,4
ΕΕ	684880	625308	444729	473657	672764	411379	462829	505433	2265202	2015777	30,2	31,0	19,6	23,5	29,7	20,4

Πίνακας αριθ. 4: Αριθμός εκδοθεισών αδειών διαμονής το 2008 και 2009

Πηγή: Eurostat

Πίνακας αριθ. 5 : Προτοβάθμια απόφαση για το άσυλο ανά αποτέλεσμα και κράτος μέλος, 20

	Σύνολο αποφάσεων	Σύνολο θετικών αποφάσεων	Καθεστώς πρόσφυγα	Συμπληρωματική προστασία	Ανθρωπιστικοί λόγοι	Απορριφθείσες
Ευρωπαϊκή Ένωση	223370	55100	27050	20400	7650	168270
Βέλγιο	16665	3510	2700	805	:	13160
Βουλγαρία	515	140	20	120	:	375
Τσεχική Δημοκρατία	510	175	75	75	20	335
Δανία	3300	1345	660	520	170	1950
Γερμανία	45400	10450	7755	545	2145	34955
Εσθονία	40	15	10	5	:	25
Ιρλανδία	1600	25	25	5	:	1575
Ελλάδα	3455	105	60	20	30	3350
Ισπανία	2785	610	245	350	15	2175
Γαλλία	37620	5115	4095	1020	:	32505
Ιταλία	11325	4305	1615	1465	1225	7015
Κύπρος	2440	425	30	370	25	2015
Λετονία	50	25	5	20	:	25
Λιθουανία	190	15	0	15	:	175
Λουξεμβούργο	475	70	55	15	:	410
Ουγγαρία	1040	260	75	115	70	785
Μάλτα	350	220	45	165	15	125
Κάτω Χώρες	17145	7565	810	4010	2745	9575
Αυστρία	13780	3450	2060	1390	:	10330
Πολωνία	4420	510	80	195	230	3910
Πορτογαλία	130	55	5	50	:	75
Ρουμανία	425	70	40	30	0	355
Σλοβενία	115	25	20	0	:	95
Σλοβακία	295	90	5	55	30	205
Φινλανδία	4880	1595	165	1240	190	3285
Σουηδία	27700	8495	1935	5955	605	19205
Ηνωμένο Βασίλειο	26720	6440	4445	1850	140	20280

Πηγή : Eurostat